

August

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

1. avgust — U Beogradu počeo rad nove Štamparije CK KPJ, smeštene u kući na Banjičkom vencu br. 16.
2. avgust — Vlada SAD obavestila vladu SSSR-a o svojoj odluci da joj ukaže ekonomsku pomoć u borbi protiv fašističke agresije.
- Clan Politbiroa CK KPJ Edvard Kardelj uputio generalnom sekretaru KPJ Josipu Brozu Titu izveštaj o slanju NOB-a u Hrvatskoj i Sloveniji, o greškama CK KPJ u početku ustanka i o merama za brži razvoj NOB-a u Hrvatskoj i Sloveniji.
- August p. — Predsednik italijanske vlade Benito Musolini obavestio poglavnika ustaške NDH Antu Pavelića o odluci italijanske vlade da, zbog širenja ustanka, italijanske trupe ponovo okupiraju demilitarizovanu zonu.
- GS NOP odreda Jugoslavije naredio Podrinskom, Valjevskom i Posavskom NOP odredu da, u cilju stvaranja slobodne teritorije, napadnu i oslobode: Krupanj, Stolicu, Banju Koviljaču. Loznicu i Bogatić.
- Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio pismo Centralnom komitetu KPH: traži da se energičnije radi na širenju ustanka po celoj Hrvatskoj i da se iz Zagreba na teren šalju veće grupe drugova, kao jezgro NOP odreda; obaveštava ga o ustanku u Srbiji i Crnoj Gori.
7. avgust — U Buenos Airesu održana sednica Centralne uprave Jugoslovenske narodne odbrane, jedinstvene organizacije naših iseljenika u Južnoj Americi. Doneta je odluka da se podrži borba za oslobođenje naroda Jugoslavije.
10. avgust — GS NOP odreda Jugoslavije, čije je sedište bilo u Beogradu, izdao prvi broj Biltena. Bilten je štampan u štampariji CK KPJ na Banjičkom vencu br. 16.
- GS NOP odreda Jugoslavije izdao uputstvo o formaciji i zadacima NOP odreda Jugoslavije, koje je pod naslovom »Zadatak narodnooslobodilačkih partizanskih odreda«, objavljeno, kao uvodnik, u prvom broju Biltena. U uputstvu se razrađuju osnovne postavke strategije i taktike partizanske borbe, pa se, na osnovu prvih iskustava iz razvitka borbe, konstatuje »da se zanemarivalo pitanje opšteg narodnog ustanka i da je »potrebno hitno likvidirati taj nedostatak, jer u protivnom mogu biti partizani izolovani od masa koje su spremne da se bore za svoju pravednu stvar«.
- U Moskvi održan I sveslovenski miting, na kome je, pored ostalog, istaknuto pravo crnogorskog i makedonskog naroda na samoopredeljenje, što je izazvalo oštru reakciju izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije.
- Otpočele sedamdesetodnevne borbe za Odesu između sovjetske Primorske armije (koju je podržavala Crnomorska flota) i rumunske 4. armije.
14. avgust —U zalivu Plasenši (u Kanadi) predsednik SAD Franklin Ruzvelt i predsednik vlade V. Britanije Vinston Čerčil potpisali deklaraciju (Atlantsku povelju) o zajedničkim principima nacionalne politike SAD i V. Britanije. U deklaraciji se, pored ostalog, svim narodima priznaje pravo da sami izaberu oblik vladavine u svojoj zemlji; ne priznaje kao zakonita nijedna teritorijalna promena bez slobodno izraženog pristanka zainteresovanog naroda.
17. avgust — Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio direktivu Centralnom komitetu KPH: ističe da je rukovođenje ustankom u Hrvatskoj još dosta neorganizovano; zahteva da se taj ustanak organizuje svim silama i objedini pod jednim rukovodstvom, da se drugovi iz Zagreba šalju u partizanske jedinice, da se organizuje NO fond, da se članovima HSS uputi apel da pomažu NOB: traži informacije o radu na stvaranju NO fronta, o političkom radu i o štampi.
- Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito depešom obavestio Kominternu o razvoju ustanka i zverstvima okupatora u Jugoslaviji.

1941. avgust

BOSNA I HERCEGOVINA

avgust 1941.

19. avgust — Poglavnik ustaške NDH Ante Pavelić obavestio predsednika italijanske vlade Benita Musolinija da prihvata okupaciju demilitarizovane zone u NDH od italijanskih trupa.
- GS NOP odreda Jugoslavije objavio tekst partizanske zakletve.
23. avgust — Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito depešom obavestio Kominternu o toku ustanka i borbama u Jugoslaviji i tražio pomoć u oružju.
25. avgust — Britansko-sovjetske trupe ušle u Iran.
20. avgust — GS NOP odreda Jugoslavije izdao naredbu svim štabovima, preduzeli hitne mere za obezbeđenje dovoljnih količina zimske odeće i obuće.
- U Zagrebu vođeni razgovori između poglavnika NDH Ante Pavelića i komandanta italijanske 2. armije generala Vitorla Ambrozija, u kojima je utvrđen plan o. ponovnoj (italijanskoj okupaciji II i III zone.
28. avgust — Poverenik CK KPJ Dragan Pavlović uputio Centralnom komitetu izveštaj o stanju u Makedoniji. On iznosi, pored ostalog, da je Šatorov sa još 2 člana PK, odbio da prizna odluku o isključenju iz KPJ i da partijsku organizaciju u Makedoniji preda povereniku CK KPJ.
29. avgust — Vlade SSSR-a, V. Britanije i Irana potpisale primirje.
- Nemački 39. oklopni korpus zauzeo Sliselburg, na obali Ladoškog jezera. Time je otpočela blokada Lenjingrada.
30. avgust — Kominternu donela odluku da partijska organizacija Makedonije ostane u sastavu KPJ, a ne da se pripoji BRP(k).
- CK BRP(k) uputio Centralnom komitetu KPJ pismo u kome prihvata odluku Kominterne da partijska organizacija Makedonije ostane u sastavu KPJ. U istom pismu on traži da se kazna Satorovu ublaži, jer je smatra preostrum.
31. avgust — Politbiro CK KPJ. neobavešten o odluci Kominterne, na svojoj sednici u Beogradu doneo sledeće zaključke: da se CK BRP(k) uputi pismo povodom stanja u PK KPJ za Makedoniju; da se članovima KPJ u Makedoniji uputi otvoreno pismo sa pozivom na akcije; da se o stanju u Makedoniji obavesti Kominternu; da se u Makedoniju ponovo uputi poverenik CK KPJ Dragan Pavlović sa zadatkom da sprovede pomenuta pisma i da organi uje NOP odrede u Makedoniji. Osim toga je rešeno: da se sazove savetovanje GS NOP odreda Jugoslavije sa rukovodstvima iz svih pokrajina i da se istovremeno održi proširena sednica CK; da se obnovi izdavanje »Proleter« i preduzme niz mera u vezi s radom omladine i NO fronta.
- Finske i nemačke trupe zauzele Viborg (kod Lenjingrada).
- Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito obavestio Kominternu o pripremama za stvaranje Narodnog komiteta oslobođenja, koji će biti neka vrsta centralne narodne vlasti.
- Avgust k. — Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio direktivu Centralnom komitetu KPH: da koordinira dejstva u Lici i Bos. krajini, da šalje španske borce u Bosnu i da preduzima mere radi snabdevanja partizana odećom i obućom u zimskim uslovima. Pored toga, on traži da CK KPH odredi tri — četiri predstavnika HSS za Narodni komitet oslobođenja.
- Iz Grčke prebačen u Srbiju 3. bataljon nemačkog 433. pešadijskog puka. i 220. protivtenkovski divizion nemačke 164. pešadijske divizije kao pojačanje nemačkim trupama u Srbiji i kao pomoć u ugušenju ustanka.
- Avgust — CK SKOJ-a izdao proglas »Mlad« generacija svih naroda Jugoslavije«, pozivajući na oružanu borbu protiv okupatora i njegovih slugu.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. avgust — Na Ovojcima (kod Širokog Brijega), posle zverskog mučenja u zatvoru u Mostaru, ustaše streljale sekretara MK KPJ za Mostar i člana Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu Jusufa Cevra. narodnog heroja.
- U Ključu ustaše streljale 500 Srba.
2. avgust — Gerilski odredi Štaba za Bos. Grahovo i okolinu zauzeli raskrnicu puteva Vrtoče i žand. st. Lipu, i time odsekli neprijateljski garnizon u Bos. Petrovcu

- Ustaše i domobrani (jačine jednog bataljona) iz Trebinja pokušali da se probiju u zbeg na pl. Viduši. Potiskujući delove Vidušskog odreda narodne vojske, oni su preko Begović-Kule. sutradan izbili na Zmijčinac. ali su ovde protivnapadom razbijeni
 - U San. Mostu (u žitnom magacinu i na polju ^Šušnjar*) četa Zagrebačkog ustaškog bataljona streljala oko 800 talaca. Pokolj je nastavljen i idućih dana. tako da je u tom srezu ubijeno oko 3.000 Srba (ljudi, žena i dece).
 - U Jablanici (kod Mostara) ustaše formirale logor — sabiralište, gde su zatvarali Srbe, koje su zatim prisilno preseljavali u Srbiju ili internirali u koncentracioni logor u Gospiću. Krajem meseca logor je rasformiran.
 - Kod s. Dobanovaca grupa ustanika iz Janja uništila voz i porušila železničku prugu D. Vakuf — Jajce.
 - U Glamoću i u desetak okolnih seta ustaše streljale i poklale oko 700 ljudi.
 - U s. Baljcima (kod Bileće). na sastanku komandi četa narodne vojske bilečkog sreza, izabran Sreski štab narodne vojske, i došlo do prvih razmimoilaženja sa četničkim elementima na pitanju borbe protiv okupatora.
- 3. avgust*
- Kod s. Srdetice gerilski odredi Štaba za srez Bos. Grahovo i okolinu razbili polubataljon domobrana, koji se, probijao iz s. Potoka u Ključ. Tom prilikom su mu naneli gubitke od 50 mrtvih.
 - U Prijedoru i okolini ustaška Kvaternikova garda i Leteća žandarmerijska četa pobile oko 700 ljudi, žena i dece, a idućih dana u selima Omarskoj i Piskavci još nekoliko stotina.
 - U Drvaru otpočeo rad radionice /a opravku naoružanja i izradu ručnih bombi i nagaznih mina. Za oko 50 dana njenog postojanja 39 radnika je proizvelo preko 5500 ručnih bombi i veći broj nagaznih mina i izvršilo brojne opravke naoružanja.
- 4. avgust*
- U s. Oplićima ustaše uhapsile 102 odrasla Srbina i, posle mučenja u Čapljini, najveće ih bacile u jamu na Bivoljem brdu. Idućih dana u istu jamu je bačeno još 106 ljudi iz s. Klepaca i 38 ljudi iz s. Tasovčića.
 - Ustaše opkolile srpsko selo Pribilovce (kod Čapljine) i, ne našavši odrasle muškarce, sakupile sve žene i decu. njih 414. Posle dva dana bacile ih u jamu u s. Šurmancima. Idućih deset dana uhvatile i ubile još 168 stanovnika tog sela.
- 5. avgust*
- Vojne desetine Sreskog štaba za Birač zauzele s. Sekoviće (kod Vlasenice). To je početak masovnog ustanka u Birću.
 - U Sekovićima, po naređenju Oblasnog štaba za tuzlansku oblast, formirana Komanda mesta.
 - U Berin-Hanu (kod Zenice) ustaše uhvatile devet komunista (i ranile jednog) koji su predstavljali deo jezgra od koga je uskoro trebalo da se formira Zenički NOP odred.
- August p.*
- U selima opštine Bosanska Bojna (kod Cazina) ustaše pobile oko 1.700 Srba (ljudi, žena i dece).
 - Kod s. Karadorđeva (na putu Bihać — Slunj) ustaše pobile oko 1000 Srba.
 - U selima oko V. Kladuše ustaše ubile oko 1500 Srba (ljudi, žena i dece), kao i nekoliko muslimana i Hrvata koji su se suprotstavili pokolju.
- 6. avgust*
- U Jajcu ustaše uhvatile člana Oblasnog vojnog rukovodstva (komiteta) za Bos. krajinu Ivicu Mažara, narodnog heroja, koji je u tom kraju trebalo da organizuje ustanak i formira partizansku četvu. Pošto su otkrile njegov identitet, ustaše su ga internirale i streljale.
- Ustaše i policija pohapsile većinu (preko 20) članova KPJ u Zenici i time sprečile rušenje Simens-Martinovih peći u željezari koje je, po direktivi Generalnog sekretara KPJ Josipa Broza Tita i PK KPJ za BiH, pripremio MK KPJ za Zenicu. Ranjen pri pokušaju da izvrši diverziju te da ne bi živ pao u ruke ustašama, ubio se sekretar MK KPJ za Zenicu Ibrahim Perviz, narodni heroj.
- U ustaškom logoru Kruščici (kod Travnika) ustaše pobile 24 zatvorenika koji su se bili pobunili i ubili komandanta logora.
- U šumi kod s. Dabrovine (na pruzi Podlugovi — Vareš) žandarmi razbili partijsko i vojno rukovodstvo koje je pripremalo ustanak u rudarskom basenu Vareš — Breza Zarobljeno 14 partizana, a jedan poginuo

7. avgust — U Bogutovom Selu (kod Bijeljine) održan prvi sastanak Podštaba za Majevicu.' Konačno je oformljen Podštab, podeljene su dužnosti, dati su zadaci partizanskim odredima (grupama) i određen je početak akcije: noću 10/11. avgusta 1941.
- Ustanici, pod rukovodstvom Sreskog štaba za Birač, zauzeli žand. st. Papraču (kod Vlasenice).
8. avgust — Na putu Između Bravskog i Bos. Petrovca gerilski odredi uništili domobransku snabdevačku kolonu (7 kamiona i 120 vojnika) koja se iz Ključa probijala u Bos. Petrovac (samo 30 vojnika se vratilo u Ključ).
- Romanijski odred Romanijske partizanske čete zauzeo žand. st. u selu Mokrom (kod Sarajeva).
- 8/9. avgust — Četiri gerilska odreda Sreskog štaba za Bos. Petrovac zauzeli s. Krnješu (kod Bos. Petrovca) većim delom uništili posadu (jednu domobransku četu).
10. avgust — Dve čete i jedna baterija 718. nemačke pešadijske divizije i četa domobrana, posle oštre borbe, zauzele s. Mokro i potisnule delove 3 (Romanijske) partizanske čete sarajevske oblasti.
- 9/10. avgust — Kod s. Rakovice (na putu Sarajevo — Kiseljak) delovi 1 (Semizovačke) partizanske čete sarajevske oblasti napali kamion u kome su bile ustaše te 6 ustaša ubili i trojicu ranili. Sutrad. za odmazdu, ustaše Iz Sarajeva i Travnika pohvatale 80 Srba iz 7 okolnih sela i pobile ih, a zatim spalile.
10. avgust — Partizani Sreskog štaba za Birač i Planinska četnička grupa zauzeli Vlasenicu. Posada (delovi 4. domobranskog graničkog bataljona i mesni žandarmcrijski vod) razbijena i delom zarobljena.
- 10/11. avgust — NOP odredi Podštaba za Majevicu izveli prve akcije- presekli tt linije i oštetili nekoliko manjih mostova na Majevici i u Semberiji.
11. avgust — U selima sreza Brčkog ustaše i žandarmi uhapsili 317 talaca.
- Grupa od 50 ustaša iz Stoca pobila i opljačkala sve stanovnike s. Cavaša kod Ljubinja ukupno 116 ljudi, žena i dece.
12. avgust — Iz zasede na Muzuljama (zaselak s. Paprača) grupa birćanskih partizana, pod rukovodstvom komandanta Štaba NOP odreda za tuzlansku oblast, uništila 4. četu 8. domobranskog puka.
- Na putu Ključ — Sitnica, iz zasede Manjački NOP odred uništio domobransku patrolu od 25 vojnika.
13. avgust — Iz zasede na ulazu u s. V. Palančište. delovi 2 (Kozarske) partizanske čete za Bos. krajinu razbili jednu kombinovanu nemačko-ustašku kolonu jačine čete i naterali je na povlačenje u Prijedor.
14. avgust — Jake ustaško-domobranske snage (22 bataljona), podržane delovima nemačke 718 pešadijske divizije, otpočele operaciju u cilju ugušenja ustanka u Bos. krajinu. U početnim dejstvima neprijatelj je odbacio ustanike od komunikacija, ali je on 26. avgusta, zbog rasplamsavanja ustanka u srednjoj i istočnoj Bosni i zbog neuspeha kod Oštrejla, bio prisiljen da obustavi napade.
- Iz Bihaća i Bos. Krupe dva domobranska bataljona. ojačana tenkovima, posle dvodnevni borbi deblokirala Bos. Petrovac, čiji su garnizon gerilski odredi Sreskog štaba za Bos. Petrovac držali u blokadi deset dana.
- Ustaške vlasti otpočele interniranje i prisilno iseljavanje Srba iz Mostara u koncentracioni logor u Gospiću ili, preko Višegrada, u Srbiju. Krajem meseca iseljavanje obustavljeno.
- Iz Tuzle ustaška policija počela deportaciju Srba i Jevreja u koncentracioni logor Jasenovac. U prvom transportu se nalazio i Mitar Trifunović Učo, narodni heroj, i jedna od vodećih ličnosti radničkog pokreta u Bosni između dva rata U tom je logoru, neutvrđenog dana, streljan.
- Na Crvenim stijenama delovi Romanijske partizanske čete sprečili prodor jedne čete nemačke 718. pešadijske divizije na Romaniju, naneli joj gubitke i odbacili je u Mokro. Pred večer, po pristizanju jačih domobranskih snaga, nemačko-domobranska kolona je neometano produžila za Vlasenicu.

Sreski Stali (nazivan I Štabom sektora Majeva**).

- 14/15. avgust — Delovi Bijeljinskog NOP odreda izvršili neuspeo napad na žand. st. Dragaljevac (kod Bijeljine).
15. avgust — Us. Meduvođu (kod Bos. Dubice), pod rukovodstvom člana Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu, održano savetovanje dvadesetak rukovodilaca ustanaka u srezovima Prijedor. Bos. Novi i Bos. Dubica. Pretresani stanje u odredima i rezultati prvih borbi; kritikovani taktika frontova i nevršenje diverzija; formirano jedinstveno rukovodstvo — Štab 2 (Kozarske, Prijedorske) partizanske čete za Bos. krajinu; postavljeni zadaci: formiranje više udarnih odreda (grupa) po ugledu na već formiranu udarnu desetinu, brže naoružanje itd.
- Partizanska grupa sa pl. Cemernice zauzela i demolirala opštinu i poštu u Sken-der-Vakufu. ali se žand. st. održala do pristizanja pojačanja.
- Avgust p. p. — U s. Prekaji (kod Drvara), odlukom Štaba gerilskih odreda za srez Bos. Grahovo i okolinu, formiran Štab gerilskih odreda za Glamoč i okolinu.
- August s. — Na Poniru (kod Banje Luke) sekretar Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu formirao Oblasni vojni štab za Bos. krajinu. Istovremeno je izvršen raspored kadrova za krajeve Bos. krajine u kojima se ustanak već bio jače rasplamsao.
- U s. Brezicima na pl. Ozrenu, po direktivi Oblasnog štaba za tuzlansku oblast, formiran Štab NOP odreda sektora Ozren.
- Avgust d. p. — Kod Oštrelja četnici ubili člana SK KPJ i NO veća u Drvaru Vasu Kelečevića, narodnog heroja, kada je pokušao da zaštiti jednu porodicu.
- Novi Oblasni štab za Hercegovinu, sa grupom članova KPJ (ukupno 28 ljudi), izašao iz Mostara, preko Veleža i, na oslobođenu teritoriju gornje Hercegovine i u s. Brataču došao u kontakt sa prvim ustanicima.
- 15/16. avgust Jedan domobranski bataljon, nastupajući od Sarajeva, ušao u Vlasenicu, pošto četnici nisu pružili nikakav otpor.
16. avgust Odlukom delegata CK KPJ Marka Oreškovića. objedinjavanjem i reorganizacijom ustaničkih jedinica iz delova Bosne. Like i Dalmacije, formirana Drvarska brigada (»Brigada gerilskih odreda za oslobođene krajeve Bosne i Like«) sa sedištem u Drvaru. Štab gerilskih odreda za Bos. Grahovo i okolinu preimenovan u Štab brigade, ostali sreski štabovi idućih dana preimenovani u štabove bataljona a odredi (delom objedinjavanjem po 2—3 odreda) reorganizovani u čete, koje su se još neko vreme nazivale odredima.
- 16/17. avgust Partizani Sreskog štaba za Birač razbili jednu polučetu domobrana i zauzeli s. Stupare.
- 17/18. avgust Grupa husinskih rudara koja je po odobrenju partijskog rukovodstva u s. Bukinju (kod Tuzle) formirala ustaški tabor da bi se na taj način snabdela oružjem i municijom. sa crvenom zastavom izašla na Ozren planinu, gde je od nje formirana Husinska rudarska četa.¹
18. avgust Jedan domobranski bataljon, nastupajući iz Vlasenice, ušao u Han-Pijesak, iz koga su četnici pobešli.
- Četiri ustaška i domobranska bataljona, ojačana manjim nemačkim delovima. napadom iz Prijedora. Lješljana, Blagaja. Dobrljina, Kostajnice i Dubice probili frontove kozarskih ustanika, zauzeli sva sela ispod Kozare 1 u njima izvršili brojna ubistva, pljačke i paljevine u cilju zastrašivanja stanovništva. Po naređenju Štaba 2. partizanske čete za Bos. krajinu, u duhu odluka savetovanja u Meduvođu, naoružani borci su se, posle žilavih petodnevnih borbi, povukli u planinu Kozaru.
- Po naređenju Štaba sarajevske oblasti, na Romaniji formiran Romanijski partizanski bataljon od dotadašnje Romanijske partizanske čete.
- Četnici iz okoline zauzeli Srebrenicu. Delovi 4. bataljona Vojne krajine probili su se u Drinjaču, dok je 105 domobrana zarobljeno.
19. avgust U tročasovnoj borbi na putu Mokro — Podromanija dve čete Romanijskog partizanskog bataljona razbile jedan poterni odred nemačke 718 pešadijske divizije, jačine oko 100 vojnika.
- Kod Ključa gerilski odredi Ribnika i okoline odbili pokušaj dve čete domobrana i ustaša iz Ključa da zauzmu Ribnik

¹ Od boraca legendarne Husinske tele oslobođenja je doživeo suino Mljo KeroSevlč Gujo, narodni heroj, ali on je 1941. pao li sukobu sa četnicima

- Kod s. Ostrovice (blizu Kulen-Vakufa) gerilski odredi Sreskog štaba za D. Lapac razbili ojačani 26. domobranski pohodni bataljon.
Kod Predolja (na putu Stolac — Berkovići) grupa od dvanaest boraca čete narodne vojske iz zbegova Kubaš i Zasada uništila jedan vod domobranskog 7. pešadijskog puka.
- 20. avgust
 - Po naređenju Štaba Drvarske brigade, gerilski odredi na frontu prema Bos. Petrovcu reorganizovani u 1. bataljon »Sloboda« Drvarske brigade. Time je Sreski štab za Bos. Petrovac prestao da postoji.
 - U Birću završena reorganizacija ustaničkih snaga: formirano 7 NOP odroda, svaki jačine čete.
Formiran Sreski štab narodne vojske za Nevesinje.
- 21. avgust
 - Na Ublima (kod Bileće) održano vojno-partijsko savetovanje sreskih štabova narodne vojske Bileće, Nevesinja i Gacka¹. Doneta je odluka o »opštem ustanku«, razrađen je plan napada na neprijateljska uporišta i rešeno je da pogranične crnogorske partizanske jedinice, čiji su predstavnici takode prisustvovali savetovanju, pomognu ustanak u Hercegovini.
 - U Drvaru, na inicijativu člana CK KP.I i Štaba Drvarske brigade Marka Oreškovića, održana Konferencija žena Srпкиnja, Slovenki, Hrvatica i muslimanki iz šire okoline Drvara, na kojoj je Irmnifestovano bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije, a borcima upućeno pismo da istraju u borbi protiv okupatora i da se uzdrže od osvete.
- 22. avgust
 - Na Crvenim stijenama dve čete Romanijskog partizanskog bataljona sprečile prodor jedne čete domobrana iz Mokrog na Romaniju i spalile 4 kamiona.
 - Miruška i Zavodska četa narodne vojske Sreskog štaba za Bileću sprečile ispad 2. bataljona domobranskog 14. pešadijskog puka iz Bileće u pravcu s. Miruša. Sutradan ponovljeni ispad odbijen uz pomoć nekoliko gerilskih odreda iz Crne Gore.
 - Napadajući od s. Zirovca (kod Dvora nu Uni), Bužima i Otoke (kod Bos. Krupe) ustaše, domobrani i žandarmi izvršili pokolj oko 700 seljaka — Srba u selima Stabandži, Zborištu, N. Selu, Ivanjskoj i Glodini.
 - U Bihaću ustaše streljale sekretara mesne organizacije KPJ u V. Kladaši Milana Pilipovića, narodnog heroja. Kad je Pilipović pokušao da vozom iz Bihaća ilegalno prebaci 70 pušaka i 3 sanduka municije ustaše su ga prepoznale, ranile i uhvatile.
- 23. avgust
 - NOP odredi pod rukovodstvom Štaba ozrenskog sektora, praćeni masom naroda, u ranim jutarnjim časovima izvršili napad na Doboj, jedan od najvažnijih železničkih čvorova u Bosni i Hercegovini. Oni su porušili pruge koje od Doboja vode prema Slav. Brodu do Kotorskog, prema Sarajevu do Maglaja, prema Tuzli do Bos. Petrova Sela i prema Tesliću do Tešanjke (oko 00 km). U dvodnevni borbama su zauzeli Doboj (bez tvrđave), Gračanicu, Maglaj i desetak železničkih stanica. Uz to, uništili su tt linije u dužini od 50 km.
 - NOP odredi Štaba ozrenskog sektora skoro bez otpora zauzeli Gračanicu i razoružali žandarmerijsko-ustašku posadu, zatim se povukli.
- 23/24. avgust
 - Oko 300 ustanika izvršilo neuspeo napad na Modriću.
- 24. avgust
 - NOP odredi pod rukovodstvom Štaba ozrenskog sektora, posle kraće borbe razoružali miliciju i domobrane (zaplenivši 130 pušaka i 2. p. mitraljeza) i zauzeli Maglaj, demolirali poštu i državne ustanove i evakuisali znatan plen, a hranu iz magacina podelili narodu. Maglaj je sutradan, pod pritiskom neprijatelja, napušten.
 - NOP odredi pod rukovodstvom Štaba ozrenskog sektora, po evakuaciji oko 50 tona puščane municije i konzervi, spalili vojna skladišta u Barama i Usori (kod Doboja), uništivši nekoliko stotina tona razne municije. Eksplozije, koje su porušile dve zgrade u oba mesta, i požar trajali su čitavu noć.
 - Dva ojačana NOP odreda (ukupno oko 250 boraca) pod komandom Sreskog štaba za Birač napala Kladanj, prodrla u grad i zauzela žand. st., ali, zbog neaktivnosti četnika neprijatelj ih protivnapadom odbacio.
- 25. avgust
 - Posle dvodnevni borbi, jake snage neprijatelja (8 ustaških, domobranskih i nemačkih bataljona) sa pravca Sarajeva, Slav. Broda i Tuzle ovladale Dobojem, dobojskim železničkim čvorom i komunikacijama u dolini reke Bosne i Spreče. NOP odredi

¹ Predstavniku iz Južne Hercegovine znkljuCcl tog savetovanja su preneti 27. VIII 1941.

- se povukli na Ozren i spretili svaki pokret neprijatelja van komunikacija, dok je na Trebavi, zbog četničke izdaje nastupilo naglo osipanje.
- Po naređenju PK KPJ za Crnu Goru. Boku i Sandžak, iz Nikšića je, radi pomoći na organizaciji ustanka u Hercegovinu došao jedan bataljon izabranih gerilaca sa sekretarom OK KPJ za Nikšić. Bataljon se u gatačkom srezu zadržao petnaestak dana. Njegovom pomoći formirani su Sreski štab narodne vojske i Narodno veće (SNO odbor) i ostvaren je uticaj Partije u većem broju četa.
- 25/26. avgust — Nekoliko četa narodne vojske Oblasnog štaba za Hercegovinu izvršilo napad na ustaško-domobransko uporište u s. Berkovićima (kod Stoca). Razoružano i zarobljeno oko 100 domobrana, žandarma, ustaša i milicionera.
- Tri čete Romanijskog partizanskog bataljona zauzele Sokolac i većim delom zarobile posadu. Zaplijenjeno: 3 mitraljeza. 4 p. mitraljeza i 55 pušaka. Bataljon je za tu akciju pohvaljen od VŠ NOP odreda Jugoslavije.
26. avgust — Cete narodne vojske Oblasnog štaba za Hercegovinu razoružale muslimanska sela opštine Patnice (koja su još pre napada prikupila oružje da ga predaju ustanicima), dok se oko 100 milicionera sa oružjem povuklo u Planu. Zand. st. u s. Divinu takođe se predala. Zaplenjeno je oko 270 pušaka i 1 p. mitraljez.
- U žestokim trodnevnim borbama kod Oštrelja 1. bataljon »Sloboda« Drvarske brigade, slomio napad 6 domobranskih i ustaških bataljona podržanih artiljerijom, avijacijom i tenkovima. U tim borbama neprijatelj je imao 200 mrtvih i preko 200 ranjenih, a zaplenjeno je 9 mitraljeza i 18 p. mitraljeza.
27. avgust — Kod s. Mosko (na putu Trebinje — Bileća) nekoliko četa Sreskog štaba narodne vojske za Bileću, uz pomoć dva gerilska odreda iz Banjana, razbilo ojačani kombinovani bataljon 14. domobranskog puka koji je upućen u pomoć ugroženom garnizonu u Bileći, a potom zauzeli žand. st. Jasen (kod Trebinja). Zaplenjeno: 1 haubica. 2 minobacača, 4 mitraljeza, 21 p. mitraljez i preko 200 pušaka.
- Iz zasede na putu Bravsko — Bos. Petrovac delovi 1. bataljona Drvarske brigade razbili jedan polubataljon 10. domobranskog puka.
- Čete narodne vojske Janja i Pljeve zauzele s. Sipovo (kod Jajca) uništivši domobranski 28. bataljon. Tom prilikom je zaplenjeno: 2 topa, 6 mitraljeza, 12 p. mitraljeza i 250 pušaka.
28. avgust — Hercegovačke čete narodne vojske pod rukovodstvom Oblasnog štaba za Hercegovinu, uz pomoć nekoliko crnogorskih gerilskih odreda, posle dvodnevne borbe zauzele s. Planu.
- Na konferenciji delegata seoskih NO odbora u Ribniku (kod Ključa) izabran Opštinski NO odbor¹.
- Kod srušenog brusničkog mosta na putu Lopare — Brčko ustaše, za odmazdu, streljale 50 talaca iz brčanskog zatvora.
- Stab Drvarske brigade imenovao 'komesarijat opštine Prekaja« — kako je nazvan opštinski NO odbor Prekaja (kod Glamoča). Odbor su sačinjavali predsednici seoskih »ekonomsko-poljoprivrednih« odbora.
- U Doboju četnički elementi, koji su se nametnuli za rukovodiocce ustanka na Trebavi, potpisali sporazum sa predstavnicima NDH o obustavi vatre. Time je ustanak na Trebavi ugušen. Manja grupa boraca se održala u Trebavskoj šumi i kasnije se prebacila na Ozren.
- Kod ž. st. Bradine (na pruzi Sarajevo — Mostar) minama srušen u provaliju jedan teretni voz.
- Objedijavanjem ranije formiranih NOP odreda na Manjači, Čemernici, Uzlomcu i Crnom vrhu, formirana Prva (Banjalučka) partizanska četa za Bos. krajinu.
- Cete narodne vojske Janja i Pljeve razbile delove jednog domobranskog bataljona i zauzele s. Jezero (kod Jajca). Zaplenjeno 2 topa.
- 28/29. avgust — Pod rukovodstvom Oblasnog štaba za Hercegovinu, čete narodne vojske i crnogorski Banjsko-vučedolski bataljon ušli u Bileću. Domobranska posada (dva bataljona). sa ostacima posade s. Plane, povukla se u vojni logor.
29. avgust Ustanici ušli u Mrkonjić-Grad, gde im se predala jedna četa domobrana i 10 žandarma. Zaplenjeno 15 kamiona i 30 p. mitraljeza.

¹ Tačnii naziv nije poznat: verovatno se nazivao komesarijatom.

- Jedan bataljon italijanske divizije «Kačatori dele Alpi» sa pravca Vilusa i motorizovani delovi italijanske divizije «Marke» iz Trebinja deblokirali domobranski garnizon u Bileći. Tim je ujedno počela italijanska renkupacija tzv. druge zone.

Paljanska četa Trebevičkog partizanskog bataljona uništila posadu u planinskim domovima na Jahorini (žand. st. i vod domobrana).

Oko 400 partizana iz pet odreda Sreskog štaba za Birač i planinska četnička grupa (oko 100 boraca) izvršili napad na Kladanj, koji zbog neusklađenosti dejstva nije uspeo. Sutradan je napad ponovljen, ali opet bez rezultata.

30. avgust.

- ~J rejonu s. Crnjelova (kod Bijeljine) jače ustaško-domobranske snage napale Bijeljinski NOP odred Podštaba Majevice. Odred se manjim delom održao u šumama uza Savu, dok se njegova glavnina 1. septembra prebacila preko r. Drine u Srbiju, gde je ušla u sastav Valjevskog NOP odreda (pod nazivom: Bijeljinska četa).

- Kod s. Rastošnice (na putu Lopare — Zvornik) Majevički NOP odred Podštaba za Majevicu, posle višečasovne borbe, odbio napad čete domobrana iz Bijeljine. ojačane ustašama i milicionerima (ukupno 270, sa 2 topa i 4 mitraljeza). Ustaše su u s. Rastošnici ubile 35 a uhapsile 60 ljudi.

U Mrkonjić-Gradu, na inicijativu Oblasnog štaba za Bos. krajinu, formiran GNO odbor.

30/31. avgust

- Između ž. st. Stambuičića i Korana (na pruži Sarajevo — Višegrad) delovi Romanijskog NOP bataljona srušili most i voz.

31. avgust

- U Drvaru održano savetovanje vojnih delegata NO gerilskih odreda Drvarske brigade. Prisustvovali 30 delegata sreskih i bataljonskih štabova, podštabova i gerilskih odreda, Stab brigade i član CK KPJ Marko Orešković. Razmatrana je situacija nastala nastojanjem italijanskog okupatora da pocepa ustaničke snage i razobličena je saradnja četnika s njima. Doneta je rezolucija o ciljevima borbe, koja je deo NOB-a svih naroda Jugoslavije; postavljen je hitan zadatak: dovršenje organizacije vojske i pozadine; izražena je spremnost za borbu protiv svih okupatora (posebno italijanskog) i domaćih izdajnika. U tom smislu izdati su proglašeni Srbima, muslimanima i Hrvatima, kao i italijanskim vojnicima. Izabran je Vojni sud Drvarske brigade.

- Us. Krnjeuši (kod Bos. Petrovca) delovi Drvarske brigade razbili jednu domobransku četu i zauzeli selo.

- Lastvanska gerilska četa i grupa boraca Grahovskog bataljona zauzeli Lastvu (kod Trebinja) i zarobili žandarmerijsku posadu.

- Čete narodne vojske Oblasnog štaba za Hercegovinu otpočele trodnevni napad na ustaško-domobranski garnizon u Ljubinju. Međutim, 1. septembra je neprijatelju pristiglo pojačanje iz Stoca i Dubrovnika, pa je napad i inače slabo organizovan, 2. septembra obustavljen.

- Ma brdu Zečak (kod Trusine) grupa boraca iz odreda narodne vojske »Nevesinjska puška« razoružala 340 domobrana dok se oko pola jedne čete probilo za Stolac.

- Delovi 1. partizanske čete za Bos. krajinu zauzeli s. Bočac (kod Banje Luke) i uništili posadu žand. stanice, ali ga je sutradan jedan ojačani bataljon domobrana potisnuo na pl. Cemernicu.

- U Drvaru, na velikom narodnom zboru, izabrani Narodni sud (9 članova) i narodni tužilac a javnim izborom potvrđeno ranije imenovano Narodnooslobodilačko veće za Drvar i okolinu (32 člana).

Avgust k.

- PK KPJ za BiH uputio proglas narodu: opširno objašnjava dotadašnji razvoj ustanka: razotkriva okupatora, koji lažima i manevrima nastoji izazvati u narodu razdor i pokolj, poziva na šire pristupanje NOP odredima.

- Po naređenju Štaba sarajevske oblasti od Trebevičke partizanske čete formiran Trebevički NOP bataljon.

- Us. Desivoju (kod Gacka), uz pomoć OK KPJ ;a Nikšić, formiran Sreski štab narodne vojske i njegov savetodavni organ Narodno veće (u stvari SNO odbor).

- Od gerilskih grupa zbeга u Bijeloj gori (kod Trebinja) formirana Lastvanska gerilska četa.

- Oblasni komitet KPJ za Hercegovinu, u saopštenju narodu, ogradio se od izdajničkog i razbijačkog rada šovinističkih elemenata koji su pozivali Srbe na borbu protiv muslimana.

Po naređenju Štaba Drvarske brigade, gerilski odredi Sreskog Štaba za Glamoč i okolinu reorganizovani u Glamočki (8) bataljon Drvarske brigade.

Odlukom PK KPJ za BiH, zbog unutrašnjih slabosti, nebudnosti i nepotpunog izvršenja zadataka, raspuštene organizacije KPJ u Zenici, Varešu, Kaknju, Brezi. Visokom, Kasindolu, železičkoj radionici u Sarajevu i na železničkoj pruzi Sarajevo — Mostar. Prekidanje kontinuiteta partijskog rada usporilo je razvoj ustanka u krajevima gde su te organizacije delovale. ali su sprečene dalje masovne provale.

- Formiran Sreski štab gerilskih odreda Krupa i Sana, koji je objedinjavao dvadesetak seoskih gerilskih odreda u Podgrmeču.

U Sarajevu, po direktivi delegata CK KPJ Svetozara Vukmanovića Tempa, MK KPJ formirao ilegalnu partijsku tehniku, koja je radila neprekidno do oslobođenja.

- Obnovljen MK KPJ za Travnik.

U Mujdžićima (kod Jajca) počeo rad partizanske kovačnice i radionice za opravku oružja, koja je, sa manjim prekidima radila do 1944. godine.

U s. Čardaku (kod Mrkonjić-Grada) formirana radionica za izradu ručnih bombi.

CUNA GORA

- 1. avgust — Delovi italijanske divizije »Kačatori dele Alpi«, prilikom prolaska kroz pješivačka sela Zagorak i Cerovo (kod Danilovgrada) ubili šest ljudi.
- 3. avgust — Jedinice italijanske divizije »Venecija«, koje su nastupale od Podgorice (sada: Titograd) prema Mateševu, zapalile zaselak Raškovo Guvno (kod Lijeve Rijeke).
- 3. avgust — Italijanski vojnici nastupajući iz Podgorice (sada: Titograd) ka Kolašinu, toga dana i sutradan, spalili s. Verušu.
 - Banjanski i grahovski gerilci na više mesta prekinuli železničku prugu, kolski put * i tt veze između Nikšića i Bileće.
- 5. avgust — Iz zasede na Krnovu polju u rejonu Meki dolovi (kod Šavnika) četa Jezerskog bataljona i manji delovi Drobnjačkog i Uskočkog bataljona napali italijansku kolonu divizije »Kačatori dele Alpi« (oko 100 kamiona i 15 tenkova), koja je od Nikšića nadirala prema Savniku. Borba se produžila i sledećeg dana. Pretrpevši osetne gubitke, neprijatelj je spalio sela Kruševice i Mokro. Poginulo 6 boraca a 3 civila ranjena.
 - Jedinice italijanske divizije »Venecija« zauzele Kolašin.
 - Italijanska komanda iz s. Bioča (kod Titograda) odlučila da kazni stanovništvo s. Rijeke Piperske gde je prethodnog dana uništena italijanska patrola. Kao kaznenu ekspediciju odredila je grupu od oko 100 dobro naoružanih vojnika, koji su upali u selo i počeli da pale kuće. Međutim, njih su napali šest gerilaca i desetak seljaka iz Rijeke Piperske, a kasnije i pritekli gerilci iz Rogamskog, Blizanskog, Lješko-poljskog i Mrčkog gerilskog odreda. Italijanski vojnici su se povukli prema jednoj pećini na obali Morače, gde su savladani. U toj borbi je poginulo ili se utopilo u Morači 79 vojnika, a jedan oficir i jedan vojnik su zarobljeni. Zaplenjeno je 60 pušaka, jedan mitraljez, jedan revolver i 3.000 metaka. Gerilci su imali samo jednog lakše ranjenog.
- Avgust p. — U svim selima na području Piperà izabrani seoski NO odbori.
 - Tri italijanska bombardera u više navrata bacili oko 200 komada manjih bombi na s. Goransko (u Pivi). Poginula dva a ranjena tri lica, dok su skoro sve kuće bile porušene.
- 6. avgust — Na Gracu (kod Nikšića) ustanici uspeali da čitav dan zadrže italijanske snage koje su nadirale od Nikšića u pravcu Šavnika.
 - Delovi italijanske divizije »Kačatori dele Alpi« zauzeli Savnik. Jak otpor su pružili ustanički bataljoni Drobnjački, Uskočki i »Bajo Pivljanin«.
- 8. avgust — Na pl. Kameniku (kod Titograda) održano pokrajinsko partijsko savetovanje na kome su formirani Stab NO gerilskih (partizanskih) odreda za Crnu Goru, Boku i Sandžak i štabovi Zetskog, Durmitorskog, Lovčenskog i Komskog NOP odreda. Pored toga, posle kritičke analize julske oružane akcije u kojoj je ukazano na propuste i greške, doneta je rezolucija (koju je kasnije CK KPJ odbacio zbog nepravilnog tretiranja ustanka).

Delovi italijanske divizije »Pusterija« ušli u Mojkovac, koji su branili Poljski, Kolašinsko-rečinski i Bietopoljski ustanički bataljon.

- Tedinice italijanske divizije »Pusterija«, nastupajući od Kolašina prema Bijelom Polju, zapalile u s. Rijeci Mušovića (kod Kolašina) 15 kuća, internirale 7 muškaraca i dve žene i oterale svu stoku koju su našle u selu. Neprijatelj je zatim zapalio katune na pl. Bjelasici. s. D. Štitaricu i deo s. Podbišća.
 - Nastupajući iz Podgorice (sada: Titograd) italijanska divizija »Venecija« ušla u Andrijevicu.
 - Komandant italijanske 9. armije general Pircio Biroli izdao naredbu Komandi italijanskog 14. armijskog korpusa da konfiskuje imovinu ustaničkih porodica, da bi se na taj način lakše i brže obračunali sa ustanicima.
9. avgust — Privremeni Cetinjski vojni komitet izdao naredbu za pojačanje vojnih akcija protiv okupatora.
- Italijanska divizija »Pusterija« ušla u Bijelo Polje.
10. avgust — Delovi italijanske divizije »Pulje*« ušli u Berane (sada: Ivangrad).
11. avgust — Cetinjski vojni komitet uputio narodu sreza cetinjskog, u kome ukazuje na postupke okupatora i izdajnički rad njegovih saradnika, i poziva narod da se ujedini i da stupa u ustaničke jedinice radi borbe protiv zajedničkog neprijatelja.
15. avgust — Italijanski bataljon iz Pljevalja upao u s. Meljak i pohvatao oko 15 ljudi. Posle dva dana se vratio u Pljevlja.
18. avgust — Nastupajući iz Nikšića jedinice italijanske divizije »Kačatori dele Alpi« ušle u Zabljak.
17. avgust — Toga dana i sutradan na konferencijama u 14 sela Zete formirani ilegalni NO odbori, koji su razvili živu aktivnost na mobilizaciji boraca i na prikupljanju hrane, odeće i obuće za jedinice.
23. avgust — Održan sastanak MK KPJ za Cetinje na kome su prorađene nove direktive KP KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak u vezi sa daljim razvojem ustanka. Zaključeno je da se nastave gerilske akcije i da njima rukovode partijske organizacije.
30. avgust — MK SKOJ-a za Cetinje održao plenarni sastanak: pretresani su nedostaci i uspehi u proteklom periodu; doneti su zaključci o daljem radu i učvršćenju organizacija SKOJ-a.
- PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio instrukciju svim okružnim i mesnim komitetima i članovima KPJ: svim snagama podizati moral i borbenost širokih narodnih masa: odluke Slaba NO gerilskih (partizanskih) odreda za Crnu Goru, Boku i Sandžak, disciplinovano i energično sprovoditi u život; odmah pristupiti formiranju NO odbora na oslobođenoj teritoriji; partijski rad prilagoditi novonastaloj situaciji.

HRVATSKA

1. avgust — U s. Kirinu (kod Vrginmosta) održan masovni zbor na kome je, na predlog članova KPJ, doneta odluka da odmah otpočne ustanak.
- U s. Krupi (kod Obrovca) ustanici ubili 21 ustašu, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i 4 ranjena.
2. avgust — Ustanici ušli u s. Boričevac, iz koga su se ustaše i domobrani povukli u Kulen-Vakuf. Time je bio oslobođen čitav srez lapački.
- Kod s. Tušica (na putu Lovinac — Udbina) ustanici napali ustaški auto i ubili 6 a ranili 3 ustaše.
3. avgust — Kod s. Perne i s. Blatuše ustaše iz Vrginmosta i Topuskog napale ustaničke snage i prisilile ih da se povuku na Petrovu goru.
- Ustanici uništili poštansku zgradu u s. Tušiloviću (kod Karlovca) i pet mostova u okolini.
- 3/4. avgust — Ustanici iz s. Divosela (kod Gospića) napali ustašku posadu u tom selu i proterali je.

- Udarne grupe oštetile prugu između Kaštel-Sućurca i Kaštel-Gomilice, zbog čega je italijanski voz (lokomotiva i 4 vagona) izbačen Iz Sina.
- 4. avgust — U Zagrebu, iz Botaničkog vrta udarna grupu bacila bombe na četvrt ustaškog univerzitetskog bataljona i ranila 28 ustaša.
- 5 avgust — U s. Ploči (kod Udbine) formiran Pločanski NOP odred.
- Ustanici iz s. Metka i s. Ploče (kod Gospića) napali ustaške posade u tim selima i proterali ih.
- Posle napada ustanika na ustašku posadu u s. Divoselu (kod Gospića), dva ustaška bataljona iz Gospića i Karlobaga napali na pl. Velebitu zbeg naroda iz s. Divosela i s. Čitluka i pobili oko 560 lica (većinom žena i dece).
- 4eyust p. — Privremeni glavni štab gerilskih odreda za Liku uputio proglas srpskom i hrvatskom narodu, u kome ili poziva na zajedničku borbu protiv okupatora i ustaša.
- CK KPH uputio poziv domobranskoj vojsci da se priključi borbi protiv okupatora i domaćih izdajnika.
- Na pl. Samarici (u Baniji) formiran NOP odred «Samarica» i Kalinski NOP odred.
- Kod s. Garešnice (kod Bjelovara) formirana Garešnička partizansku grupa.
- U Splitu, po odluci PK KPH za Dalmaciju, izbio višednevni generalni štrajk, koji je naročito zahvatio radnike brodogradilišta i električnog preduzeća, metalce, građevinare, drvodeljce, krojače i lučke radnike. Štrajkom je omogućen nesmetan i neopažen odlazak Splitskog NOP odreda na Dinaru. Italijanske okupatorske vlasti izvršile su brojna hapšenja komunista i simpatizera NOP-a.
- 6. avgust — U s. Kuplenskom (kod Vojnića) ustanici ubili dve ustaše.
- Ustaše pozvale srpsko stanovništvo iz opštine Kosinj (kod Perušića) na prekrštavanje, zatim 347 Srba, povezanih žicom, odvele u zaselak Kosu i tu ih na zverski način poubijale a njihove leševe spalile u jednoj kući.
- 7. avgust — Delegati CK KPJ Pavle Pap Šilja i Mirko Kovačević Lala stigli u Split, gde su istog dana održali sastanak PK KPH za Dalmaciju, na kome je razrađen operativni plan organizacije ustanka.
- 9. avgust — Ustanici porušili prugu Split — Sinj na više mesta.
- 10. avgust — Kod Sv. Jurja (trig. 677). pod Kozjakom, po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Solinski NOP odred.
- U s. Divoselu (kod Gospića) izabran seoski NO odbor.
- Znatan deo prvaka HSS i ostalih organizacija hrvatskog seljačkog pokreta na svečan način pristupio ustaškom pokretu i položio zakletvu Paveliću.
- 11. avgust — U Splitu, po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Splitski NOP odred.
- U Zagrebu izašao prvi ratni broj lista «Vjesnik» organa Hrvatske jedinstvene nacionalno-oslobodilačke fronte.
- 12. avgust — Kod s. Sušaca (blizu Sinja) ustaše i domobrani razbili Solinski NOP odred.
- Ustanici zauzeli s. Bović (kod Vrginmosta).
- U rejonu s. Grebaštica — s. Perković (kod Šibenika), po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Primoštenski NOP odred.
- U šumi Orlovaći (kod Šibenika), po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Šibenski NOP odred.
- 13 avgust — Kod s. Vodica (blizu Šibenika), po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Vodičko-zatonski NOP odred.
- U s. Vačanima (kod Skradina) italijanske vlasti uhapsile člana CK KPJ Pavia Papa Silju, narodnog heroja, koga su 15. avgusta streljale u Skradinu.
- Ustaše prodrle u sela Kirln i Bović (kod Vrginmosta) i odbacile ustanike u s. Sjeničak.
- U Kambelovačkom gaju (kod Kaštela), po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Trogirsko-kaštelanski NOP odred.

14. avgust — Na pl. Kamešnici, po odluci PK KPH za Dalmaciju, formiran Sinjski NOP odred.
— Us. Košutama (kod Trilja) italijanske i ustaško-domobranske snage iz Sinja, Dicma i Trilja uništile Splitski NOP odred. Tada je poginuo i španski borac Clan CK KP.) Mirko Kovačević Lala, narodni heroj.
- 15 avgust — Kod s. Durića (u Zumberku), po direktivi CK KPH, formiran NOP odred 'Malija Gubec' (nazivan i Odredom proletera).
— Us. Metku (kod Gospića), pod rukovodstvom sekretara OK KPH za Liku, održan sastanak predstavnika ustaničkih sela iz sreza Gospić i obrazovano vojno rukovodstvo (štab) za srez Gospić.
- Avgust s. — U okolini Varaždina formirana prva partizanska grupa.
- Avgust d. p. — Na Tuhobiću (brdu kod Sušaka), po odluci OK KPH za Sušak, formirana Tuho-
bička partizanska četa »Boža Vidas«.
17. avgust — Iz s. Lovinca (kod Gračaca), otpočeo napad Lovinačke domobranske brigade, a sutra-
dan i napad Gračaćke brigade iz Gračaca u cilju zauzimanja oslobođene teritorije Like.
18. avgust OK KPH za Karlovac imenovao jedinstveno vojno rukovodstvo a celo područje
Korduna i Banije podelio na 6 vojnih rejona, koji su rukovodili sa po nekoliko
NOP odreda na svojoj teritoriji.
U srezu Gospić pod rukovodstvom OK KPH za Liku od svih ustaničkih jedinica
obrazovan gerilski bataljon »Velebit«.
Kod s. Širitovaca (blizu Drniša) italijanske i ustaško-domobranske snage napale
Šibenski NOP odred. Poginula 3, ranjena 2 i zarobljeno 7 partizana. Neprijatelj je
imao 8 mrtvih i 10 ranjenih vojnika.
Iznad s. Curuvije (kod Slunja) formiran NOP odred Primišlje.
U s. Selištu (kod Gline) formiran prvi NO odbor u srezu Glina.
19. avgust Gračaćka domobranska brigada prodrla u Mazin i Gornji Lapac, ali je protivna-
padom ustanika primorana na povlačenje ka Bruvnu.
U šumi Divljači (kod Sesveta) ustanici napali žandarmerijsku patrolu i ubili jednog
žandarma.
- 20/21. avgust — Iz sabirnog logora u Gospiću upućeno vozom prema Zagrebu 2000 uhapšenih Jevreja
21. avgust — Ustaše napale partizanski logor u šumi Debeloj kosi (kod Vojnića). Napad odbijen.
Ustaše imale 1 mrtvog i 8 ranjenih.
— U Splitu diverzanti izazvali požar na trgovačkom brodu »Niko Matković«.
23. avgust — Slab gerilskih odreda za Liku preimenovan u Stab bataljona gerilskih odreda za
Liku i potčinjen Stabu brigade gerilskih odreda za oslobođene krajeve Bosne i Like
— Kod s. Ploče (kod Gospića) Pločanski NOP odred vodio borbu protiv 700 domobrana
Poginulo 6 domobrana.
- 24/25. avgust — Kod s. Kaldrme (blizu Knina) italijanske jedinice, izdajstvom četnika, napale i uni-
štile Šibenski NOP odred.
25. avgust — Na mostu u Slav. Brodu ustaše i nemački vojnici streljali oko 150 uhapšenih ljudi
iz derventskog sreza i okoline Bos. Broda.
26. avgust — U Sinju italijanski vojnici streljali 24 zarobljena partizana Splitskog i Solinskog
NOP odreda.
— U Slav. Požegi ustaše streljale 400 zatvorenika.
27. avgust — Partizani, uz pomoć meštana, odbili napad ustaša na s. Prokike (kod Brinja).
28. avgust — Us. Smiljanu (kod Gospića) ustaše pobile i bacile u jamu 30 Srba.
31. avgust — Odredi Debela Kosa i G. Skrad zauzeli žand. st. u Perjasici (kod Karlovca) i
zarobili 3 žandarma i 13 naoružanih civila a zaplenili 73 vojničke i lovačke puške
Tada je održan zbor i formiran Perjasički NOP odred.

- Avgust k.*
- U Sinju italijanski vojnici sreljali borca Splitskog NOP odreda Vinka Pajića, narodnog heroja.
 - Tuhobička četa »Boža Vidas* napala ž. st. Lič (na pruzi Sušak — Fužine), ubila 7 i ranila 22 italijanska vojnika i uništila 10 vagona.
 - Uz pomoć CK KPH ponovo formiran OK KPH za Bjelovar, pošto je većina ranijih članova OK u toku jula i avgusta pala u ruke neprijatelja.
- Avgust*
- Po direktivi PK KPH za Dalmaciju formiran MK KPH za Knin. Njegov osnovni zadatak: formiranje NOP odreda.
 - Formiran MK KPH za Drniš.
 - Formiran SK SKOJ-a za sraz Kastav.
 - U s. Toboliću (kod Slunja) formiran NOP odred Tobolić.
 - U Dabru (kod Brinja) formiran Dabarski NOP odred.
 - Formiran MK KPH /a Vinkovce
 - U s. Sadilovcu (kod Drežnik-Grada) formiran seoski NO odbor.

MAKEDONIJA

- 2. avgust*
- MK KPJ za Bitolj organizovao u gradu ilindenske demonstracije u kojima su članovi KPJ izbacivali parolu »Da živi slobodna Makedonija«, koju je masa u povorci prihvatila. Time je onemogućeno da bugarski okupator iskoristi praznik makedonskog naroda za svoje ciljeve.
 - Na bugarsko-italijanskoj demarkacionoj liniji karabinijeri uhapsili članove MK KPJ za Tetovo koji su se vraćali iz Skoplja. Zbog toga je došlo do vrlo teške situacije u partijskoj organizaciji u Tetovu.
- 3. avgust*
- U Skoplju održan sastanak PK KPJ za Makedoniju (prisutna 4 člana PK) na kome je poverenik CK KPJ Dragan Pavlović Šilja pročitao pismo CK KPJ od 24. jula o slabostima i oportunističkim stavovima PK i o isključenju Satorova iz KPJ. Sekretar i 2 člana PK se nisu složili sa stavovima i direktivama u pismu, te je Dragan Pavlović u ime CK KPJ, suspendovao čitav PK. Međutim, PK je suspenziju odbio sa motivacijom da su za njega merodavne samo odluke CK BRP(k).
- Avgust p.*
- U Stipu formiran MK KPJ od 5 članova.
- Avgust p.p.*
- U Velesu (sada: Titov Veles) Lazar Koliševski održao sastanak sa privremenim MK KPJ za Veles i upoznao ga sa pismom CK KPJ od 24. jula o štetočinskom radu Satorova i njegovih jednomišljenika. Odlučeno da se sa tim upozna celokupno članstvo i nastavi izvođenje diverzantskih i sabotažnih akcija. Formiran je novi MK KPJ za Veles.
- 7. avgust*
- Skopski oblasni policijski načelnik izdao naredbu kojom se reguliše način slanja nepoželjnih elemenata« na prinudni rad i određuju mesta pojedinih radnih grupa.
- Avgust s.*
- Diverzantska grupa, formirana od članova KPJ iz Skoplja, izvršila tri uspešne akcije na rudnik hroma »Raduša« kod Skoplja. gde je zaplenila dosta dinamita i drugog eksplozivnog materijala.
- 17. avgust*
- U Skoplju održano partijsko savetovanje kome je prisustvovao 1 predstavnik BRP(k) Petar Bogdanov, a na koje nisu pozvani poverenik CK KPJ Dragan Pavlović i članovi PK koji su bili na liniji CK KPJ. Cilj savetovanja je bio da se učvrsti položaj Satorova u partijskoj organizaciji Makedonije i poljulja vera članova u pravilnost linije KPJ u pogledu oružanog ustanka. Kritikovani su MK KPJ za Skoplje, što je otkazao poslušnost Pokrajinskom komitetu, i partijska organizacija Kumanova, što je dozvolila pristup Lazaru Koliševskom.
- Arptisl*
- MK KPJ za Strmicu formirao Mesni vojni štab (od 3 člana) sa zadatkom da prikuplja oružje i drugi materijal za NOP odred čije se formiranje predviđalo.
 - Na inicijativu MK KPJ za Skoplje, u nekoliko privatnih bravarskih radionica otpočela izrada bombi i drugih sredstava za diverzantske akcije.

SLOVENIJA

- I. »>()just -- Na planini Mežaklji nemački vojnici izvršili neuspeo napad na Jeseničku partizansku četu.
- Na Cemšeničkoj planini, od Trbovijanske i Zagorske grupe, formirana Revirska partizanska četa.
- Us. Cegelnici (kod Naklu) formirana 1. kranjska partizanska četu
- 5 avgust -- Na Vudičkoj pl. formiran Gorenjski partizanski bataljon, koji je imao 1 naziv: bataljon Ivan Čankar«.
- Na Dobrči i poti Storžičem nemački vojnici razbili Tržičko-kranjsku partizansku četu. Preostali borci su do novembra dejstvovali po grupama kada su se priključili Gorenjskom partizanskom bataljonu
- Avgust /> • U Ljubljani otpočela dejstva Službe obaveštavanja i bezbednosti (VOS) OF. koji je organizovala Partija za borbu protiv okupatora i kvislinga. Sastojala se od obaveštajne službe (OS) i službe bezbednosti (VS).
- Kod s. Prečne, od boraca iz Novog Mesta i Dolenjskih Toplica, formirana Novomeštanska partizanska četa.
- S avgust — Partizani minirali prugu između Metlike i Crnome!ja.
- Na Kotliču (sada: Partizanskom vrhu. na pl. Jelovici) Gorenjski partizanski bataljon vodio uspešnu borbu protiv 400 nemačkih vojnika naoružanih i teškim oružjem.
- !) avgust Revirska partizanska četa napala posadu žand. st. u Zagorju i nanela joj gubitke.
- U Rožnoj Dolini u Ljubljani pripadnici službe VOS OF minirali železničku prugu.
- U. avgust Celjska partizanska četa napala posadu nemačke žand. st. u s. Slivinici (kod Celja). Poginulo ti a ranjen 1 nemački žandarm.
12. avgust U s. Tacenu (kod Ljubljane) Rašička partizanska četa zapalila nemački kamion.
15. avgust Na pl. Mokrecu, od dela Molničke partizanske čete, formirana Mokrečka partizanska četa.
- 17 avgust Na području Kamnika formiran Kamnički partizanski bataljon.
- U Mariboru, ovoga dana i sutradan, nemački vojnici streljali 13 rodoljuba, među kojima i sekretara PK KPS za Štajersku i člana CK KPS Slavka Slandera i člana PK KPS za Štajersku Slavku Klavoru, narodne heroje.
30. avgust Deo Mokrečke partizanske čete izvršio neuspeo napad na karabinijersku stanicu na Turjaku (kod V. Lašče).
- Avgust k. Na Brdu kod Ljubljane otpočeo rad ilegalne štamparije Podmornica . koja je štampala »-Delo-, »Osvobodilnu frontu«, letke i drugo.
- Avgust U Ljubljani izašao prvi ratni broj lista »Delo«, organa CK KP Slovenije.
- Od meštana iz s Stične (kod Grosuplju) i okoline formirana Stiška partizanska četa.

SRBIJA

- 1 avgust - GŠ NOP odreda za Srbiju izdao građanima Beograda saopštenje o spasavanju člana Politbiroa KPJ Aleksandra Rankovića Marka.
- u Kragujevcu jedan omladinac zapalio kartu Evrope, istaknutu na javnom mestu, na koju su nemačke okupacione vlasti ucrtavale situaciju na istočnom frontu.
- Nemački zapovednik oružane sile za Jugoistok izveštava Vrhovnu komandu da će »uskoro u Srbiji biti izvedene planske akcije od strane Više komande R5 u cilju čišćenja krajeva u kojima su nemiri-«.
- Na mestu zv. Zuljevac (blizu Negotina) OK KPJ za Zaječar formirao Krajinski NOP odred.
- Na brdu Ostrešu (kod s. Grivske. blizu Arilja), formirana Ariljska četa Uzičkog NOP odreda.

- Delovi Cačanskog NOP odreda oštetili prugu i presekli tt linije u neposrednoj okolini Čačka.
 - Us. Rogači (kod Sopota) delovi Kosmajskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. stanice.
 - Us. Prnjavoru (kod Svetozareva) delovi Pomoravskog NOP odreda razoružali žandarmerijsku patrolu.
- 2 avgust
- U Nišu, omladinac Aleksandar Vojinović, narodni heroj, izvršavajući zadatak postavljen od partijske organizacije, bacio bombu u veliku salu hotela -Park* i tom prilikom ubio i ronio više nemačkih oficira.
 - Kod s. Lipovicc (blizu Aleksinca) OK KPJ za Niš formirao Ozrenski NOP odred. Odred je istog dana u s. Bovnu (kod Aleksinca) razoružao 10 žandarma.
 - Na ž. st. Obradove Stolice (na pruži Zajječar — Paraćin) Boljevački NOP odred napao žand. posadu, zaplenio 5 pušaka, demollruo postrojenja i prekinuo prugu.
 - Us. Zaglavku (kod Bajine Bašte) delovi Užičkog NOP odreda razoružali posadu žand. stanice.
 - U rejonu s. Mokrins (kod Kikinde) Mokrinski NOP odred napao čuvare vršalica i zaplenio pušku.
 - Kod s. Dragutinova (sada: Miloševo, blizu Kikinde) grupa partizana Dragutinovačkog NOP odreda napala policijsku patrolu i ubila jednog policajca.
- 3 avgust
- Prvi šumadijski NOP odred spalio opštinsku arhivu u selima: Maškaru, Zagorici, Ovsištu, Plaskovcu, Kopljaru, Vinči, Jagnjilu i napao žand. st. u s. Stojniku (kod Arandelovca) i razoružao :t žandarma.
 - Između Užica (sada: Titovo Užice) i Kosjerića delovi Užičkog NOP odreda posekli tt linije i napali žand. st. u s. Karanu.
 - Delovi Cačanskog NOP odreda oštetili železničku prugu između ž. st. Preljina i Brđani i posekli tt linije kod s. Baluge.
 - Na Sokolini (kod s. Beserovine blizu Bajine Bašte) formirana Račanska četa Užičkog NOP odreda.
 - Us. Brgulama (kod Obrenovca) delovi Posavskog NOP odreda napali žand. stanicu.
 - Grupa ilegalaca preseklala tt linije u Beogradu i između Beograda i Makiša.
 - Kod minastira Ajđanovca (na pl. Jastrepcu) OK KP.T za Niš formirao Toplički NOP odred.
 - Na Timanskom Crnom vrhu OK KPJ za Požarevac formirao Požnrevački NOP odred
- 3/4. avgust
- Delovi Posavskog NOP odreda miniranjem oštetili železnički most na r. Tamnavi (između sela Brgula i Stublina) i prekinuli tt veze.
 - Na ž. st. Sevojni (kod Titovog Užica) 1. četa Užičkog NOP odreda demolirala postrojenja, zapalila opštinsku arhivu i prekinula tt veze između Užica i Požege.
 - Us. Barajevu (kod Umke) delovi Kosmajskog NOP odreda napali žand. st. i razoružali 3 žandarma.
 - Na putu Cačak — Kragujevac delovi Cačanskog NOP odreda presekli tt linije.
4. avgust
- U rejonu Simićevog salaša (kod Kikinde) nemačke poterne jedinice razbile Kikindski NOP odred. Od preostalih delova ovog odreda i od Mokrinskog NOP odreda formiran Kikindsko-mokrinski NOP odred.
- 4/5. avgust
- Grupa ilegalaca iz Beograda preseklala tt veze kod s. Mirijeva (blizu Beograda).
5. avgust
- Na Stanjevačkom polju (kod Kragujevca) OK KPJ za Kragujevac formirao Kragujevački NOI' odred.
 - Beogradski ilegalci razbacali po ulicama u Beogradu i drumovinn u okolini, trokrake, 7 cm dugačke eksere za bušenje guma na vozilima.
 - U s. D. Šatornji (kod Arandelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali i razoružali žand. st i spalili opštinsku arhivu.
 - Iz nemačkog niagacina u s. Jovcu (kod Kraljeva) delovi Kraljevačkog NOP odreda i aktivisti izvukli 10 pušaka, a iz fabrike vagona u Kraljevu 10 pušaka i 1 p. mitraljez.

- Između ž. st. Batuša i V. Selo (kod Požarevca) delovi Požarevačkog NOP odreda presekli telefonsku vezu.
- Na Klekovom vrhu (kod Ivanjice) formirana Moravička četa Užičkog NOP odreda.
- August p.* — Kod Ripnja delovi Kosmajskog NOP odreda porušili železnički most i razoružali žandarme.
- U sastavu Požarevačkog NOP odreda formirane čete: Mlavska, Moravska, Ramska, Majdanpečka i Homoljska (Kućevska).
- fi. avgust* — Skojevska grupa iz s. Bešenovačkog Prnjavora (kod Iriga) oslobodila iz manastira dva uhapšena druga i jednu drugaricu, zarobila jednog ustašu i zaplenila pušku.
- U Kragujevcu delovi Kragujevačkog NOP odreda spalili sedlarnicu i senjak i porušili prugu kod Kragujevca.
- Na putu Krupanj — Loznica delovi Valjevskog NOP odreda srušili most.
- U neposrednoj blizini s. Mokrina (kod Kikinde) Kikindsko-mokrinski NOP odred spalio 70 jutara pšenice.
- U Kruševcu grupa skojevaca zapalila kvislinške novine.
- 6/7. avgust* — U s. Beserovini (kod Bajine Bašte) Račanska četa Užičkog NOP odreda razoružala graničnu postaju.
- 7. avgust* — Mačvanski NOP odred napao i zauzeo Bogatić: razoružao 17 žandarma, oslobodio tito zatvorenika, spalio arhivu Poreske uprave, demolirao uređaje u pošti i održao zbor. Odredu se priključilo oko 50 novih boraca.
- Na putu Beograd — Lazarevac delovi Kosmajskog NOP odreda Iz zasede uništili jedan nemački automobil sa posadom.
- U G. Milanovcu aktivisti NOP-a spalili nemački senjak.
- 7/8. avgust* — Delovi 2. šumadijskog NOP odreda napali i zauzeli Svilajnac, razoružali žandarme, demolirali saobraćajne objekte i pokidali tt veze.
- U s. Slatini (kod Svetozareva) i Bagrdanu delovi Pomoravskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. st. i demolirali ž. st. Bagrdan i Lanište.
- 8. avgust* — Na pl. Kosmaju jače nemačke snage uništile jednu desetinuu Kosmajskog NOP odreda. Među poginulim bio je i član GS NOP odreda Srbije Branko Krsmanović narodni heroj.
- Delovi Valjevskog NOP odreda napali i zauzeli Ljig. razoružali 9 žandarma i spalili opštinsku arhivu.
- Na Divljaci (između G. Milanovca i s. Nevade) Takovska četa Cačanskog NOP odreda napala nemačku patrolu, ubila dva nemačka vojnika a jednog podoficira zarobila.
- Kod s. Brđana delovi Cačanskog NOP odreda porušili železničku prugu Cačak — G. Miiianovac.
- U Beogradu, u Zvečanskoj ulici, grupa ilegalaca zapalila vojnu kasarnu.
- U Čupriji folksdojčeri ubili člana OK KPJ za Jagodinu Milosavljevića Jovana, narodnog heroja.
- Delovi Pomoravskog NOP odreda demolirali rudnička postrojenja i ž. st. Ravna Reka (kod Čuprije).
- 8/9. avgust* — U s. Prnjavoru delovi Mačvanskog NOP odreda razoružali žand. posadu i spalili opštinske arhive u selima Prnjavoru i Petkovici (kod Sapca).
- 9. avgust* — Kod s. Štrbac (blizu Knjaževca) od 15 boraca Boljevačkog NOP odreda i novodošlih boraca formiran Zaglavski (Knjaževački) NOP odred.
- U s. Vraniću (kod Umke) delovi Posavskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. stanice.
- 9/10. avgust* — Na putu Loznica — Zavlaka delovi Valjevskog NOP odreda presekli U stubove.
- U s. Barama (kod Despotovca) delovi Pomoravskog NOP odreda napali 1 razoružali posadu žand. stanice.

- JO. avgust*
- Na Liscu (pl. Kukavica) OK KPJ za Leskovac formirat) Kukavički (Leskovački) NOP odreci.
 - U s. Stragarima (kod Arandjelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. stanice.
 - Delovi Pomoravskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. st. u s. Strmostan (kod Despotovca).
 - Mačvanski NOP odred razoružao žand. posade u selima Crnoj Bari i Badovincima i spalio opštinske arhive u selima Glušcima, Noćaju, Noćajskom Salašu, Klenju, Crnoj Bari i Badovincima (kod Sapca).
 - U s. Kušiljevu (kod Svilajнца) delovi 2. šumadijskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. stanice.
 - U rejonu s. Jarka (kod Srem. Mitrovice) mesna partizanska grupa napala na kamion sa ustašama.
- 10/11. avgust*
- Na putu Valjevo — Zavlaka delovi Valjevskog NOP odreda pokidali tt veze.
- U. avgust*
- Boljevački NOP odred napao rudnik Bogovinu. razoružao 12 stražara, onesposobio električnu centralu, porušio rudnička postrojenja i zaplenio 20 pušaka i veću količinu eksploziva.
 - Delovi 1. šumadijskog NOP odreda demolirali postrojenja rudnika Oplenca, spalili opštinsku arhivu i uništili sredstva veze u pošti u s. Baroševcu (kod Lazarevea).
 - Mačvanski NOP odred delom snaga upao u Bogatić (žandarmi se predali bez borbe), a delom snaga razoružao žand. stanicu vi s. Petlovači i spalio opštinske arhive u selima: Glogovcu, Banovom Polju, Radenkoviću, Drenovcu i Mačv. Metkoviću, gde je demolirao i ž. st. Odredu pristupilo preko 100 novih boraca.
 - Kod s. Braljine (na pruzi Niš — Stalac) delovi Rasinskog NOP odred porušili prugu i oštetili tri vagona. Saobraćaj je bio obustavljen 48 sati.
 - Kod s. Mokrina (blizu Kikinde) Kikindsko-mukrinski NOP odred napao čuvare žetve i zaplenio pušku, a u Padeju razoružao dva stražara.
 - Mesna partizanska grupa iz Subotice zapalila u blizini grada jedan salaš koji je služio okupatoru.
- 12. avgust*
- PK KPJ za Srbiju uputio OK KPJ za Sabac direktivno pismo u kome mu, pored ostalog, postavlja zadatke: da stvara, jača i proširuje NOP odred; formira odbore NO fronta; oslobađa zarobljene partizane; zavodi gvozdenu disciplinu u partijskim organizacijama i u odredu.
 - Delovi 2. šumadijskog NOP odreda napali na s. Markovac (kod Lapova), razoružali žandarme, demolirali ž. st. i zuplenili 2. p. mitraljeza i 32 puške.
 - Delovi 1. šumadijskog NOP odreda demolirali ž. st. Rudovci i Bukovik, razorili prugu između Darosave (sada: Partizani) i Rudovaca, zbog čega je voz iskočio iz šina, i spalili opštinsku arhivu u s. Raniloviću
 - U s. Vardi (blizu Titovog Užica) formirana Crnogorska četa Užičkog NOP odreda.
 - U s. Čitluku (kod Sokobanje) Ozrenski NOP odred razoružao žand. stanicu.
 - Subotička skojevska grupa u blizini grada zapalila jedan salaš i dva stoga slame.
- 13. avgust*
- U s. V. Plani (kod Prokuplja) Toplički NOP odred napao i razoružao posadu žand. stanice.
 - Delovi Valjevskog NOP odreda napali nemačku posadu Krupnja i naneli joj gubitke.
 - Na Kosovcu (na pl. Ceru) izvršena reorganizacija Mačvanskog NOP odreda: formirano šest četa. Odred preimenovan u Podrinski NOP odred.
 - Delovi Podrinskog NOP odreda napali i razoružali posadu žand. st. u Tekerišu i spalili opštinsku arhivu u s. Desiću.
 - Na visu Smiljanski zakos (na pl. Zlatiboru) od dein boraca 2. užičke čete Užičkog NOP odreda formirana Zlatiborska četa.
 - Kod s. Cumića (na putu Topola — Kragujevac) delovi 1. šumadijskog NOP odreda sačekali u zasedi kamion sa 6 nemačkih vojnika. Poginula 2 a ranjena 3 nemačka vojnika i uništen kamion.

- U s. Mijokovcima (kod Čačka) formiran MNO odbor.
- Jj' 11 avgust — Delovi Kosmajskog NOP odreda demolirali postrojenja kamenoloma -Crveni breg (kod Ripnja) i zaplenili 95 kg eksploziva, 130 m Stapina i 342 kapisle.
- Ozrenski NOP odred zauzeo Svrlijig. razoružao 14 žandarma i zaplenio 20 pušaka.
14. avgust — U s. Brekovu (kod Arilja) Ariljska četa Užičkog NOP odreda razoružala žandarme u žand. stanici.
- Kod s. Darosave (sada: Partizani, kod Arandelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda minirali prugu, demolirali ž. st. Baroševac i spalili opštinsku arhivu u s. Lipovcu.
- U s. Stepojevcu (kod Lazarevea) delovi Posavskog NOP odreda napali i razoružali žand. st. i spalili opštinsku arhivu.
- Kolubarska četa Valjevskog NOP odreda napala Lajkovac, koga je branilo 100 nemačkih vojnika i 30 žandarma. Ložionica i ž. st. su onesposobljene. Poginulo je 20 nemačkih vojnika a četa je imala 7 ranjenih i 1 poginulog borca.
- U selima: Dobri i Lješnici (kod Kučeva) delovi Požarevačkog NOP odreda razoružali posadu žand. stanica.
- Između Boljevca i s. Bogovine Boljevački NOP odred porušio most i zauzeo Pođgorac.
- U s. Dragobranci (kod Kragujevca) delovi Kragujevačkog NOP odreda napali ž. st. i žand. st. i razoružali žandarme.
- Kod s. Skele (blizu Obrenovca) delovi Kosmajskog NOP odreda iz zasede zapalili nemački putnički automobil i ubili 1 oficira i 3 podoficira.
15. avgust — U Svrlijigu Ozrenski NOP odred napao i razoružao žandarme i zaplenio 20 pušaka.
- U Rckovcu pomoravski NOP odred napao i razoružao žandarme i zaplenio 15 pušaka.
- U Bačkoj i Baranji ukinuta mađarska »Vojno-administrativna uprava Južne vojske« a službu preuzela mađarska građanska vlast preko velikih župana, podžupana i .reskih, gradskih i opštinskih načelnika.
- Avgust s. — U s. Pločniku (kod Prokuplja) potpisan sporazum između predstavnika nemačkog zapovjednika Srbije i četničkog vojvode Koste Pečama o zajedničkoj borbi protiv NOP-a u Srbiji.
71. avgust U s. Beloj Crkvi (kod Krupnja) Rađevska četa Valjevskog NOP odreda napala nemačku posadu (30 vojnika) i prinudila je da se povuče. Zaplenila 27 pušaka i 1 mitraljez.
- Kod s. Banje (blizu Topole) delovi 1. šumadijskog NOP odreda iz zasede uništili nemački luksuzni automobil i ubili 1 oficira i 3 nemačka vojnika. Za odmazdu u s. Banji nemački vojnici streljali 11 ljudi i spalili izvestan broj kuća.
- Kod G. Milanovca delovi Cačanskog NOP odreda napali nemačku patrolu i zarobili jednog nemačkog vojnika (koga su zamenili za (5 zarobljenih partizana).
- U Beogradu na Terazijama nemački vojnici obesili o električne stubove pet pripadnika NOP-a za odmazdu zbog napada na nemačka vojna lica i zbog sabotaže.
- Delovi Užičkog NOP odreda demolirali ž. st. Uzici (kod Požege) i oštetili tunel, a između Arilja i Požege presekli tt linije.
- Na pruzi Leskovac — Grdelica Kukavički NOP odred prekinuo tt liniju.
- ir, 17 avgust Delovi Kragujevačkog NOP odreda napali i zauzeli Gružu, razoružali žandarmerijsku posadu, minirali železnički most i uništili tt uređaje.
- U s. Dajićima (kod Ivanjice) Moravljčka četa Užičkog NOP odreda razoružala odeljenje žandarma i zaplenila 12 pušaka, 4 pištolja i 2 sanduka municije.
- Na ž. st. Brusnik (pruga Negotin — Zaječar) Krajinski NOP odred napao i razortio odeljenje žandarma.
17. avgust Delovi Cačanskog i Užičkog NOP odreda napali na Guču, uništili telefonsku centralu i zaplenili arhivu Poreske uprave, ali nisu razoružali žandarme.
- Boljevački NOP odred demolirao ž. st. Sarbanovac (kod Boljevca) i spalio opštinsku arhivu.

- U s. Radobudi (kod Arilja) obrazovan MNO odbor.
- 15. avgust
— Na Drežničkoj gradini (kod Titovog Užica) oko 500 nemačkih vojnika i fašistički nastrojenih Siptara sa Kosova i Metohije opkolili i napali 1. uzičku četvu Uzičkog NOP odreda. Posle sedmočasovne borbe četa se probila uz gubitke od 5 mrtvih i 4 ranjena, nanevši neprijatelju gubitke od 22 mrtva i 24 ranjena. U toj borbi poginuli su i član PK KPJ za Srbiju Milan Mijalković (narodni heroj) i partijski rukovodilac Uzičke čete Isidor Baruh (narodni heroj). Za odmazdu zbog pretrpljenih gubitaka, nemački vojnici spalili 40 kuća 1 pored puta Požega — Užice ubili i obesili 45 seljaka.
- Kod s. Kušića (na putu Sjenica — Ivanjica) Moravička četa Uzičkog NOP odreda razoružala 12 žandarma. Zaplenila 20 pušaka, 1. p. mitraljez, radio aparat, 15 bombi i 2 sanduka municije.
- Kod s. Klenovika (blizu Požarevca) delovi Požarevačkog NOP odreda miniranjem porušili tri stuba žične železnice rudnika uglja.
- U s. Mokrinu (kod Kikinde) 9. četa nemačkog 721. pešadijskog puka izvršila veće hapšenje rodoljuba.
- Između Zemuna i ž. st. Zemun Novi Grad mesni diverzanti posekli 8 tt stubova.
- 18/19. avgust
— Račanska četa Uzičkog NOP odreda upala u Bajinu Baštu i demolirala Poresku upravu i Opštinu, a iz kase Poreske uprave zaplenila 670.000 dinara prikupljenih na ime poreza.
- 19. avgust
— U s. Junkovcu (kod Arandelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda uništili rudnik uglja i zaplenili oko 200 kg eksploziva, sanitetskog i drugog materijala.
- Delovi Posavskog NOP odreda izvršili neuspeo napad na nemačku posadu u Umci i oštetili železničku prugu i tri automobila.
- Na putu Kragujevac — Kraljevo desetina iz Kragujevačkog NOP odreda sačekala u zasedi kamion sa nemačkim vojnicima i ovima nanela gubitke.
- Između Lešnice i Novog Sela delovi Podrinskog NOP odreda napali kolonu nemačkih kamiona i naneli joj gubitke, a spalili opštinske arhive u selima Varni i Nakućanima (kod Sapca).
- Ministarstvo unutrašnjih poslova kvislinške civilne uprave u Srbiji donelo odluku o novčanom nagrađivanju lica koja uhvate ili ubiju pripadnike NOP-a.
- Na pl. Javoru Moravička četa Uzičkog NOP odreda razoružala granične organe i zaplenila 8 pušaka.
- U selima Podgorcu i Zlotu (kod Bora) nemački vojnici spalili veći broj kuća zbog napada Boljevačkog NOP odreda na rudnik Bogovinu i zbog rušenja železničkog mosta.
- 19/20. avgust
— U s. Babajiću (kod Ljiga) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali posadu žand. stanice.
- Boljevački NOP odred napao i razoružao posadu rudnika uglja Rtanj, a zatim demolirao rudnička postrojenja tako da rudnik u toku cele okupacije nije proizvodio. Poginulo 6 nemačkih vojnika, zarobljena 22 žandarma, a zaplenjena 2. p. mitraljeza, 15 pušaka i 7 pištolja.
- 20. avgust
Kod s. Prnjavora (blizu Bogatića) Podrinski NOP odred vodio borbu sa nemačkim vojnicima i naneo im gubitke.
- Na putu Topola — Natalinci delovi 1. šumadijskog NOP odreda iz zasede uništili nemački automobil i zarobili dva nemačka vojnika.
- Kosmajski NOP odred onesposobio ž. st. Ralju, Durince i Ripanj i prekinuo železnički saobraćaj na toj pruzi.
- U Petrogradu (sada: Zrenjanin) izvršena provala i otpočelo masovno hapšenje komunista, skojevaca, simpatizera NOB-a i ljudi predviđenih za NOP odrede. Hapšenja su preduzeta i u drugim većim mestima Banata.
- 21. avgust
PK KPJ za Srbiju dao OK KPJ za Niš uputstvo o formiranju štabova NOP odreda 1 njihovom sastavu i o dužnostima članova Partije u odredima.
- Kod s. Junkovca (blizu Lazarevea) delovi 1. šumadijskog NOP odreda miniranjem porušili most preko r. Turije.

- Delovi Cačanskog NOP udreda na tri mesta razorili prugu Cačak — Kraljevo i uništili instalacije na ž. st. Zablacé.
- 21/22. avgust — Krajinski NOP odred napao i zauzeo Salaš (kod Negotina), razoružao odeljenje žandarma i zaplenio 8 pušaka, 2 pištolja. 6 bombi i 500 metaka.
Delovi Kraljevačkog NOP odreda uništili instalacije na ž. st. Adrane, razrušili prugu između Kraljeva i Adrana i presekli 7 tt stubova između ž. st. Mataruške Banje i Bogutovca.
- Kod s. Slatine (blizu Čačka) delovi Cačanskog NOP odreda razrušili prugu i presekli U stubove u dužini 1 km.
- 22. avgust — Ariljska četa Užičkog NOP odreda napala i zauzela Arilje i razoružala vod žandarma. Neprijatelj imao gubitke od 2 mrtva i 7 ranjenih.
Iz kaznenog zavoda u Srem. Mitrovici pobjegla 32 politička zatvorenika, većinom članovi KPJ. Organizaciju bekstva sprovedli kaznionički komiteti KPJ i OK SKOJ-a Za Srem.
- Delovi Kraljevačkog NOP odreda napali nemački aerodrom u Kraljevu i ubili 2 žandarma a zaplenili dve bombe od po 12 kg.
- OK KPJ za severni Banat uputio proglas narodima Banata pozivajući ih da stupe u otvorenu borbu protiv okupatora i da uništavaju sve što može koristiti neprijatelju.
- U s. Draglici ma Zlatiboru) Zlatiborska četa Užičkog NOP odreda razoružala graničnu postaju i zaplenila 12 pušaka.
- Delovi Požarevačkog NOP odreda demolirali ž. st. Zvižd (kod Kučeva) i spalili opštinske arhive u selima Mirijevu. Tičevcu i Burovcu.
Grupa boraca iz Kikindsko-mokrinskog NOP odreda zarobila nemačkog komesara vršidbe iz s. Mokrina (kod Kikinde) i zamenila ga za jednog simpatizera narodno-oslobodilačkog pokreta.
- Između Stalaća. Kruševca i Trstenika delovi Rasinskog NOP odreda prekinuli tt linije.
- Između Zemuna i ž. st. Zemun Polje mesni diverzanti posekli 3 tt stuba.
- 22 23. avgust — U s. Zitoradi (kod Prokuplja) delovi Topličkog NOP odreda razoružali odeljenje žandarma.
- 23. avgust — Požarevački NOP odred zauzeo Kučevo, razoružao 40 žandarma i zapalio arhivu Suda, Sreskog načelstva i Poreske uprave; zatim se održavši zbor, sa pioneri povukao.
- Na ž. st. Ušće Kopaonički NOP odred razoružao žand. st. i zaplenio 6 pušaka. Istovremeno je porušio železnički most na r. Ibru.
- Izvršena reorganizacija Kraljevačkog NOP odreda: formirane četiri čete. ukupne jačine oko 200 boraca. Odred dobio nov naziv: Kraljevački NOP odred Jovan Kursula«.
- Kod s. Orašca (blizu Obrenovca) 1. četa Posavskog NOP odreda vodila borbu protiv oko 200 nemačkih vojnika i žandarma i prisilila ih na povlačenje, tako da su ih na drumu Banjani — Debrc dočekali delovi 3. čete Posavskog NOP odreda i naneli im gubitke.
Delovi 2. šumadijskog NOP odreda upali u s. Aieksandrovac (kod Zabara) razoružali 7 stražara i spalili opštinsku arhivu, a na ž. st. Lozovik demolirali stanična postrojenja.
Delovi Kraljevačkog NOP odreda napali i razoružali 13 stražara (obezbeđenje) na mostu »Kamidžoru na Z. Moravi i na železničkom mostu na Ibru (kod Kraljeva) Mostove minirali, ali ih zbog neispravnog materijala, nisu porušili. Zaplenjeno 11 pušaka.
U s. Grabovcu (kod Obrenovca) delovi Posavskog NOP odreda iz zasede otvorili vatru na nemačko vozilo i ubili 2 a ranili 4 nemačka vojnika.
- Na putu Cačak — Kraljevo, kod Slatinske reke. delovi Cačanskog NOP odreda napali nemačke vojnike u kamionu i naneli im gubitke.
- Delovi 1. šumadijskog NOP odreda presekli stubove električnog dalekovoda Kragujevac — Vreoci i uništili uređaje na ž. st. Arandelovac.

- Delovi Uzičkog NOP odreda demolirali ž. st. Bioska i Gorjani i spalili opštinsku arhivu u s. Opaljeniku (kod Ivanjice).
 - Na sastanku između predstavnika NOP-a i četničkih vojvoda iz Toplice koji nisu odobrvali izdajnički rad Koste Pećanca odlučeno da u budućim akcijama učestvuju zajednički. Međutim, do realizacije te odluke nije došlo.
- 23/24. avgust
- Kod s. Bogovine (blizu Boljevca) delovi Boljevačkog NOP odreda minirali železnički most na r. Timoku.
 - Na r. Tamnavi (kod s. Tulara) delovi Posavskog NOP odreda spalili drveni most.
 - Između sela Mokrina i Idoša (kod Kikinde) Kikindsko-mokrinski NOP odred posekao tt linije.
24. avgust
- Delovi Ozrenskog NOP odreda zauzeli Ražanj i razoružali 20 žandarma, a u s. Smilovcu spalili opštinsku arhivu.
 - U s. Bešenovačkom Prnjavoru (kod Iriga) Iriška partijska organizacija doturila 15 pušaka i 2 sanduka municije fruškogorskim partizanima.
25. avgust
- Po ulicama Beograda rasturen proglaš Rodoljubive omladine povodom vešanja pet rodoljuba na Terazijama. U proglašenju se poziva omladina da još žestije nastavi borbu protiv okupatora.
 - Na putu Mladenovac — Arandjelovac (kod s. Orašca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali automobil i ubili 1 gestapovca a ranili 2 žandarma.
 - Kod Jagodine (sada: Svetozarevo) delovi Beličke čete uništili nemački automobil i ubili 5 Nemaca, a u Jagodini ubili nemačkog stražara.
 - Us. Cukljeniku (na pl. Kukavici) Kukavički NOP odred napao i razoružao 20 finansa. a zaplenio 43 puške, 1000 metaka, čebad, odeću i hranu.
 - Između Kikinde i s. Mokrina Kikindsko-mokrinski NOP odred oštetiio železničku prugu.
 - U šumi Zilje (blizu Crvenog čota, na Fruškoj gori) grupa fruškogorskih partizana se sukobila sa žandarmima. Ranjen jedan žandarmerijski vodnik.
 - Kod Bajčinskih koliba (na pl. Jastrepcu) u sastavu Topličkog NOP odreda formirane dve čete (Jastrebačka i Pasjačka).
 - U Beogradu streljan član rejonskog komiteta KPJ Nenad Parenta, narodni heroj.
25. avgust
- Kod s. Lješnice (blizu Kučeva) delovi Požarevačkog NOP odreda miniranjem oštetili železnički most na r. Peku.
 - Us. Ljubiću (kod Čačka) delovi Cačanskog NOP odreda demolirali ž. st. i onesposobili za rad ložionicu.
26. avgust
- Delovi Požarevačkog NOP odreda napali posadu rudnika Majdanpek i razoružali 7 žandarma.
 - Delovi 1. šumadijskog NOP odreda demolirali ž. st. i spalili opštinsku arhivu u s. Darosavi (sada: Partizani, kod Arandjelovca) porušili prugu kod s. Kopljara (blizu Arandjelovca) i srušili most u s. Bistrici (kod Lazarevea).
 - Mađarske okupatorske vlasti završile prisilna raseljavanja naselja Velebita (srez Senta), koje je imalo 904 stanovnika. Većina je tih lica zlostavljana u Staroj Kijini, a potom oterena u logor Sarvar (u Mađarskoj).
 - Na Cerevičkoj karlici (blizu s. Cerevira, kod Petrovaradina) jača grupa ustaša i žandarma okružila logor fruškogorskih partizana, ali su ovi. posle duže borbe, uspjeli da se prebace u novi logor na Hajdučkom bregu.
 - U s. Miličevcima (kod Čačka) Ljubička četa Cačanskog NOP odreda napala nemački kamion u kome je poginulo 8 nemačkih vojnika a zaplenjeno 9 pušaka i p. mitrat. r. r. r.
 - Na putu Ivikinda — s. Bašaid Dragutinovački NOP odred napao poljske čuvare, ubio jednog a dvojicu ranio.
 - Nedaleko od s. Mokrina (kod Kikinde) Kikindsko-mokrinski NOP odred napao nemačko policijsko odeljenje i oslobodio jednog zarobljenog partizana.
- 26/27. avgust
- Između ž. st. Glavica i Davidovac (pruga Paraćin — Zaječar) delovi Pomoravskog NOP odreda minirali železnički most.

27. avgust
- Između ž. st. Divci i Iverak (kod Valjeva) delovi Valjevskog NOP odreda porušili prugu.
- U selima Slatina i Goričanl (kod Čačka) delovi Cačanskog NOP odreda spalili opštinske arhive i demolirali ž. st. Slatina.
- U s. Kopljaru (kod Arandjelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda vodili borbu protiv nemačkih vojnika i žandarma i naneli im gubitke. Za odmazdu nemačke okupatorske vlasti spalile tri sela.
- Kod ž. st. Zeoke (Između Lazarevea i Arandjelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda porušili prugu.
- Kod s. Bistrice (blizu Lazarevea) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali dva odeljenja nemačkih vojnika i ubili U, ranili 7 i zarobili 1 vojnika i zaplenili 19 pušaka, 12 automata i 2 p. mitraljeza; zapalili jedan automobil.
- U Brestovačkoj Banji delovi Boljevačkog NOP odreda spalili opštinsku arhivu i demolirali poštanske uređaje.
- 27/28 avgust
- Delovi Požarevačkog NOP odreda napali na Aleksandrovac i razoružali žandarne.
 - U O%čarsko-kablarskoj klisuri Požeška četa Uzičkog NOP odreda miniranjem delimično porušila most, dva propusta i prugu u dužini oko 100 m.
28. avgust
- Delovi Požarevačkog NOP odreda ušli u Golubac: razoružali preko 40 žandarma. spalili arhive Sreskog načelstva. Suda i Poreske uprave, održali zbor. a zatim se povukli iz grada. Takođe spalili opštinsku arhivu u s. Oreškovići (kod Petrovca).
 - Dve čete Podrinskog NOP odreda napale Malu Mitrovicu i prisilile vod nemačkih vojnika da odstupi u Srem. Mitrovicu. Zaplenjeno oko 200 pušaka, dosta municije, odeće i obuće. Odredu je pristupilo 45 radnika iz brodogradilišta i preko 100 seljaka iz okolnih sela.
 - Kod s. Ljubovide (između Pecke i Ljubovije) delovi Valjevskog NOP odreda vodili horbu protiv nemačkih vojnika i žandarma i naneli gubitke.
 - Tzmeđu Mladenovca i Arandjelovca delovi 1. šumadijskog NOP odreda prekinuli tt veze.
 - Kod manastira Ajdanovca (na pi. V. Jastrepeu) i u s. Bublici (kod Prokuplja) održani veliki narodni zborovi na kojima su rukovodioci Topličkog NOP odreda i članovi OK KPJ govorili o situaciji u zemlji i svetu i pozvali narod u borbu protiv okupatora.
 - U s. Dedini (kod Kruševca) Rasinski NOP odred razoružao posadu žand. st. i zaplenio 3 puške.
 - Iz Iriga. po odluci OK KPJ za Srem jedna desetina boraca stigla na Frtišku goru i priključila se komunistima oslobođenim iz kaznionice u Srem. Mitrovici.
 - Između Zemuna i ?.. st. Zemun Polje mesni diverzanti posekli 2 tt stuba.
- 28 29. avgust
- Nedaleko od s. Banatskog Arandelova (kod N. Kneževca) Kikindsko-mokrinski NOP • dred oštetiio železničku prugu, usled čega je iskliznuo teretni voz.
29. avgust
- U Beogradu nemačke vlasti obrazovale vladu generala Milana Nedića sa zadatkom da. pod nadzorom Upravnog štaba vojnog zapovednika Srbije i Gestapoa, organizuje oružane snage i sa nemačkim jedinicama uguše ustanak u Srbiji.
 - U Arilju, na zboru građana ariljskog sreza, izabran SNO odbor.
30. avgust
- U s. Rudovcima (kod Lazarevea) delovi 1. šumadijskog NOP odreda onesposobili rudnik uglja.
 - Reorganizovan Podrinski NOP odred: formirani dva bataljona (Mačvanski i Pocerški) i jedna samostalna udarna četa. Odred ima preko 600 boraca (naoružanih puškama), 10 mitraljeza i 10 p. mitraljeza. Istog dana, povodom formiranja kvislinske vlade Milana Nedića. uputio proglas narodu Mačve. pozivajući ga u NOP odrede.
 - Posavski NOP odred, delom snaga, poslr- kraće borbe protiv nemačke policije, zauzeo Urnlui (kod Obrenovca), a delom napao nemačku i žandšjrmerijsku posadu u Ubu.
 - U s. V. Siljegovcu (kod Kruševca) Rasinski NOP odred napao posadu žand. st., razoružao žandarne i zaplenio 8 pušaka.
 - Delovi Uzičkog NOP odreda demolirali poštu u s. Kostojevićima i spalili opštinsku arhivu u s. Rogaćići.

- Delovi Pomoravskog NOP odreda upali u Senjski Rudnik (kod Čuprije), zaplenili eksploziv i ostali materijal i porušili tri mosta.
 - U Sumrakovcu (kod Boljevca) delovi Boljevačkog NOP odreda razoružali posadu ž. st. i demolirali stanična postrojenja.
 - U Svrlijegu Ozrenski NOP odred razoružao 8 žandarma, demolirao uređaje na ž. st. i u pošti zaplenio 200.000 dinara.
Na ulici u Novom Sadu grupa skojevaca sa sekretarom PK SKOJ-a za Vojvodinu na čelu, ubila poznatog policijskog agenta Lasla Kolču Laciku'.
 - Kikindsko-mokrinski NOP odred oštetiio železnički kolosek između Kikinde i s. Mokrina.
- 30./31 avgust*
- Us. Stolicama (kod Krupnja) Kolubarska četa Valjevskog NOP odreda napala nemačku posadu (40 vojnika) zarobila 11 vojnika a ostale prinudila da se povuku u Krupanj.
 - U blizini Čačka delovi Cačanskog NOP odreda porušili prugu.
 - Kod ž. st. Bresničića (kod Prokuplja) delovi Topličkog NOP odreda pokidali tt veze.
- 31. avgust*
- PK KPJ za Srbiju uputio OK KPJ za Kragujevac direktivno pismo o radu i zadacima partijske organizacije na terenu i u NOP odredima.
 - Posle dvanaestčasovne borbe Podrinski NOP odred zauzeo Banju Kovijjaču.
 - Kod Loznice delovi Podrinskog NOP odreda iz zasede uništili nemački putnički automobil i ubili 3 nemačka vojnika.
 - Delovi Podrinskog NOP odreda napali Bogatić i razoružali odeljenje žandarma.
 - Delovi Užičkog NOP odreda demolirali ž. st. Jelen Do i Biosku (kod Titovog Užica) i porušili prugu i uništili železničku kompoziciju kod ž. st. Jatara (na Sarganu).
 - Između ž. st. Vavilo i s. Senjski Rudnik (kod Čuprije), delovi Pomoravskog NOP odreda porušili most.
- /Upust k*
- PK KPJ za Srbiju, povodom obrazovanja Nedićeve vlade, izdao proglas u kome ukazuje srpskom narodu na izdaju i na opasnost od bratoubilačkog rata, pozivajući ga u jedinstven NO front protiv tuđinskog jarma i domaćih izdajnika.
 - Užički NOP odred uputio narodu užičkog kraja proglas u kome ga obaveštava o zverstvima i pljački okupatora i njegovih slugu i poziva da stupa u NOP odrede.
 - Kod s. Miločaja delovi Kraljevačkog NOP odreda zapalili most preko Z. Morave a kod s. Vitanovca porušili tunel.
 - Valjevski NOP odred formirao Radevski, Podgorski i Kolubarski bataljon.
 - U selima Šumadije: Barajevu, Bačevcu, Vraniću, Sremćici, Lisovcu, Maniću, Slatini, Slljakovcu, Meljaku, Bejjini. V. Borku, Vrčinu, Rušnjju, Begaljiei. Zaklopači i Dražnju formirani MNO odbori.
 - Us. Trbušanima (kod Čačka) formiran MNO odbor.
 - U mestima Mačve: Ribarima. Bogatiću, Tabanoviću. Lipolistu i Gluščima otpočelo formiranje radionica za izradu bombi; u Zminjaku, Ribarima, Petlovači, Prnjavoru, Lipolistu, Petkovici, Bogatiću, Tabanoviću i Gluščima — radionica rublja; u Ribarima i Petkovici — radionica za izradu oružja. U tim radionicama su radnici radili dobrovoljno pod rukovodstvom Mačvanskog NOP odreda.
 - U Arilju, na zboru građana, izabran MNO odbor.
 - U Petrovaradinu grupa fruškogorskih partizana, uz pomoć dveju mesnih desetina iz Novog Sada i domobrana simpatizera NOP-a, izvršila akciju na magacin oružja i zaplenila I p. mitraljez i oko 20 pušaka.
- August*
- Us. Vitimirici (kod Peći) održan sastanak Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju, kome su prisustvovali i delegati iz Kos. Mitrovice, Đakovice i Peći. Posle analiziranja političke situacije i raspoloženja masa prema okupatoru, određeni su zadaci u vezi sa daljim radom i borbom partijske organizacije u oblasti. Narodima log kraja upućen je proglas sa pozivom na oružanu borbu i na razvijanje bratstva i jedinstva.
 - ICraljevački NOP odred (130 boraca) uz pomoć 20 železničara izvukao sa ž. st. Kraljevo tri vagona puščane municije, bombi, 35 pušaka, 1 mitraljez i 1 p. mitraljez. Izvlačenje izvršeno sa II seoskih kola i 2 čeze.

¹ Po drugom Izvoru to je bilo sredinom avgusta.

- LI s. Planinici (kod Mionice) četnici, pod rukovodstvom Draže Mihailovića, mučki napali jedan vod Valjevskog NOP odreda, ubili dva. ranili nekoliko a zarobili više partizana.
- Skojevska organizacija železničke radionice u Nišu otvorila vagon na stanici i uzela nekoliko pušaka (koje će kasnije poslati Nišavskom (Svrljiškom) NOP odreda).
- U rudniku Blagojevom Kamenu delovi Požarevačkog NOP odreda oštetili električnu centralu, razoružali posadu žand. st. u selima Dobri i Lješnici i spalili opštinske arhive u selima: Klenju, Vojilovu, Dvorištu i Kudrešu.
- Paraćinsko-čuprijska četa Pomoravskog NOP odreda demolirala postrojenja Senjskog Rudnika, rudnika Sisevac, fabrike cementa u Popovcu i porušila tri mosta na pruzi s. Ravna Reka — Čuprija.
- Ariljska četa Uzičkog NOP odreda napala i razbila nemačku posadu rudnika antimona »Lisa-; (kod Ivanjice) i zaplenila veću količinu namirnica.
- Između s. Vognja i Srem. Mitrovica grupa fruškogorskih partizana prekinula železničku prugu.
- U Dakovici formirane diverzantske grupe koje su obuhvatale oko 30 omladinaca i omladinki. Organizovano je i prikupljanje pomoći od naroda.
- Uzički NOP odred izdao letak kojim objašnjava paljenje opštinskih arhiva, zabranjuje rad opštinskih uprava i poziva narod na ustanak.
- SK KPJ za Kosmaj uputio poziv narodu kosmajskog sreza da se pod rukovodstvom KPJ ujedini u borbi protiv okupatora.
- U s. Miloševcu (kod Svetozareva) nemački vojnici streljali sekretara OK KPJ za Jagodinu Radislava Nikčevića, narodnog heroja.
- Komanda Posavskog NOP odreda izdala uputstvo za obrazovanje NO odbora i odredila im zadatke.
- U Kraljevu omladinci spalili kvislinške novine, pocepali plakale i ispisali parole.
- U Sidu i u selima Adaševcima, Višnjićevu, Jameni, Ilincima, Martineima i Baćincima otpočelo formiranje mesnih ilegalnih partizanskih desetina.
- U severnom Banatu, u sukobu sa nemačkim poternim jedinicama, ranjen i uhvaćen, a potom streljan, Radovan Trnić Popa. član KPJ, narodni heroj.
- Po direktivi OK KPJ za Niš formirano sresko partijsko povereništvo za belopalački srez.
- Između Indije i Stare Pazove mesne partizanske grupe porušile železničku prugu i prekinule tt veze.
- U Zemunu, u Ulici cara Dušana, mesna diverzantska grupa preseкла tt kabl.
- IT Kruševcu formiran ilegalni Okružni odbor NO fonda.
- U selima Ljubičko-trnavskog sreza: Alenici, Trnavi, Zblaću, Goričanima, Slatini, Ljubiću, Miličevcima, Preljini, Brđanima, Prislonici, D. Trepči i D. Goričevnici, formirani ilegalni MNO odbori.
- L' s. Guberevcu (kod Rače) na konferenciji građana izabran MNO odbor.
- U selima dragačevskog sreza: Kotraži, Goračićima i Zeokama obrazovani MNO odbori.
- U s. Brzi (kod Leskovca) formiran MNO odbor.